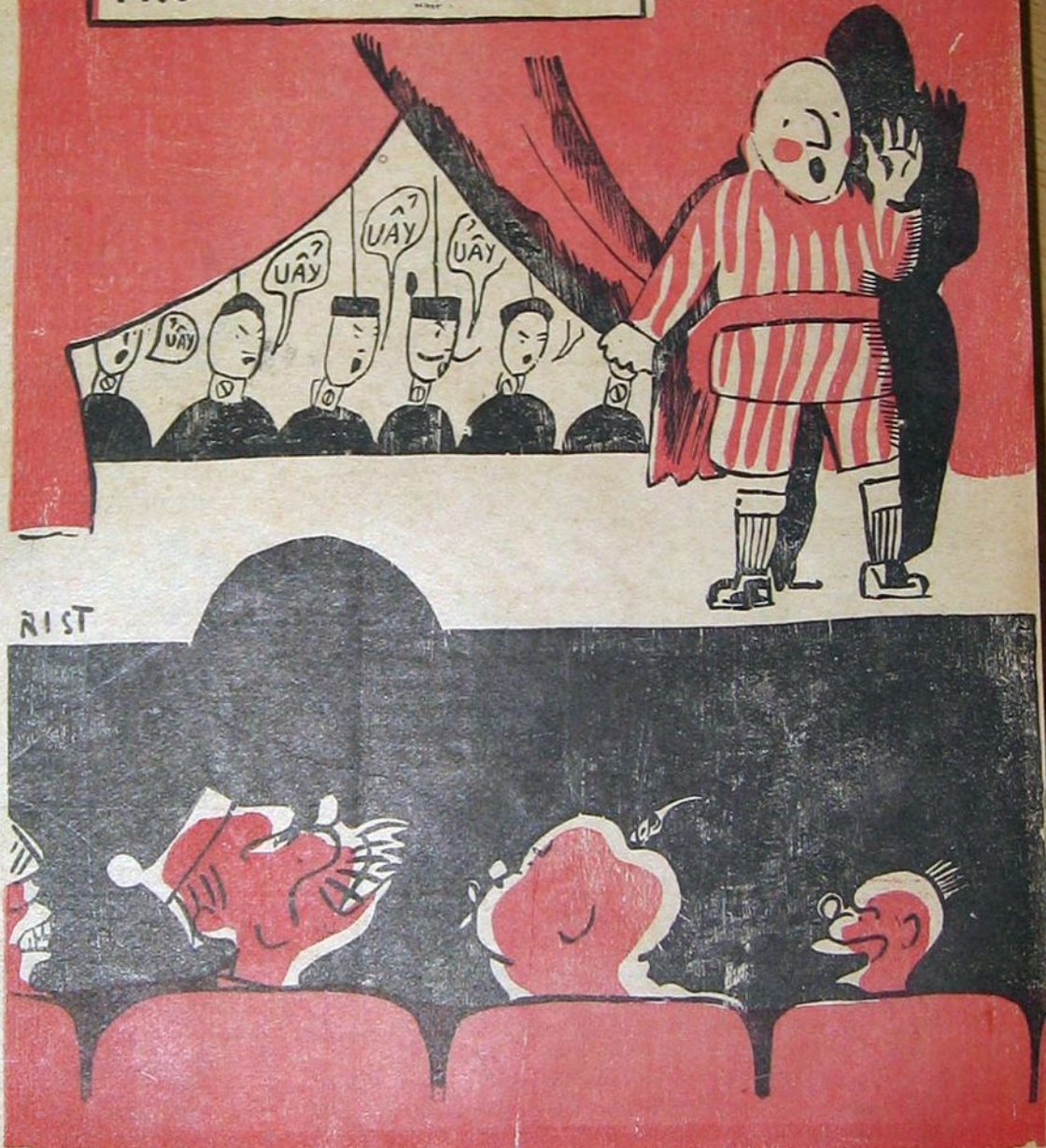

NGÀY NAY

TRÒ CHÍNH PHỦ BIỂU

THƯ VIỆN
TRUNG ƯƠNG
563

LÝ TOƏI báo XÃ XỆ — *Vấn trò mọi năm? Nhặt làm rồi!*

TRONG SỐ NÀY : **Một cuộc điều tra rất mới lạ :**

«CHUNG QUANH NGHỊ VIÊN»

Kẻ, có hàng trăm nghìn
thứ thuốc bỏ thận, nhưng
ai cũng công nhận thuốc
Lương-nghi Bỏ-thận của
Lê Huy-Phách hay hơn cả

Vì thuốc này bảo chế rất công phu, có vị phải
tâm phơi hàng tháng để lấy dương khí, có vị
phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy
thở khí, và đắt nhất là vị « hải cầu thận », nên
chữa các bệnh ở thận hiệu nghiệm vô cùng !

Những người thận hư : đau lưng, vàng đầu, rụng tóc, mờ mắt, ã
cái, tiểu tiện trong đục bất thường, tinh khí ít và loãng... Những người
mộng tinh, đêm ngủ tưởng giao hợp với đàn bà tinh khí cũng ra.
Những người hoạt tinh : khi giao-hợp tinh khí ra mau quá. Những
người di tinh : tưởng đến tinh đục thì tinh khí đã tụt ra. Những
người nhiệt tinh (tinh nóng) Những người lạnh tinh (tinh lạnh).
Những người liệt dương, gần đàn bà mà dương không cương. Những
người sau khi khỏi bệnh phong linh, vì uống phải nhiều thứ thuốc công
phạt làm hai thân mà sinh đau lưng như bẻ, chảy nước mắt, mất ngủ,
vết loét, vết quí đầu, tiểu tiện có ít vẩn...

Các bệnh kể trên hoặc hết thấy những bệnh thuộc về thận khí...
đang thuốc Lương-nghi bỏ-thận số 20 của Lê Huy-Phách đều khỏi cả.
Hàng trăm vạn người dùng qua thuốc này đều công nhận là một thứ
thuốc « bỏ thận » hay nhất. Giá 1p.00 một hộp.

Một phương-pháp hiệu-nghiệm nhất chữa bệnh lậu kinh-niên

Những ai đã thất vọng bởi những lời quảng cáo « khỏi trong giờ
phút đồng hồ » ? Những ai đã chạy chữa đủ các thứ thuốc ta, thuốc
Tây, những ai đã tiêm, rửa đủ các thứ thuốc Tây... mà bệnh vẫn
thành kinh niên — Dùng thuốc Lê Huy-Phách các ngài sẽ được hoàn
toàn như ý — bệnh khỏi hẳn một cách chắc chắn ! Các thứ thuốc chữa
bệnh phong linh của Lê Huy-Phách là những thứ thuốc độc hại, khắp
Trung, Nam, Bắc đều có tiếng. Ai cũng công nhận rằng Lậu, Giang-
mai không dùng thứ thuốc Lê Huy-Phách nhất định không khỏi. »

LẬU KINH NIÊN — Hàng ngày ra đi mù, không buồn sốt. Có người
buổi sáng ra một vài giọt, hoặc nắn vuốt mẩy ra đôi chút... Những
người phải đi phải lại 3, 4 lần... dùng « Lậu mù » số 10 (giá 0p.50) và
Tuyệt Trưng số 13 (giá 0p.60) nhất định khỏi bệnh Lậu kinh niên. Công
hiệu của hai thứ thuốc này không thể nào tả hết được. Hàng vạn
người đã ơn nhờ hai thứ thuốc này mà tránh khỏi sự nguy hiểm của
bệnh Lậu kinh niên.

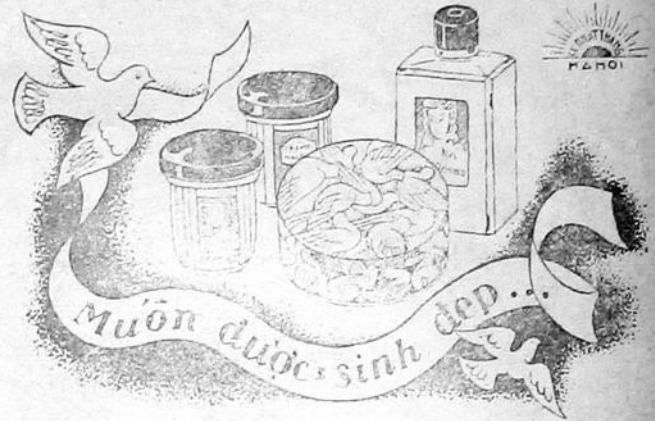
LẬU MỚI MẮC — Tức buổi, đôi rất ra mù... dùng « Thuốc năm
1935 » số 70 của Lê Huy-Phách khỏi ngay. Thuốc Lậu số 70 của Lê Huy-
Phách chữa bệnh Lậu mới mắc hay nhất. Thuốc này đã làm hơn 40
hết thấy các thứ thuốc lậu Tây, Ta, Tả họ có ở xứ này. Giá 0p.60
một hộp.

BỆNH GIANG MAI = Lở loét quai đầu, mờ mờ gò hoá khế, phủ ở
nếp người, đau xương, đau tủy... nhẹ hoặc nặng tới óc não... Dùng
thuốc « giang mai » số 18 của Lê Huy-Phách khỏi hẳn, không hại sức
khỏe và sinh dục. Giá 1p.00 một hộp

TUYẾT TRÙNG LẬU, GIANG MAI Một thứ thuốc chế theo hóa
học, chuyên môn lọc máu sát trùng. Những bệnh phong linh (lậu,
giang mai, ho cam) chưa từng có sinh nhiều biến chứng : tiểu tiện
trong đục, có vẩn, vết quí đầu, giát thịt, khắp thân thể đau mỏi... dùng
Tuyệt trùng số 12 giá 0p.60, các bệnh khỏi hẳn, bệnh kháng bao giờ trở
ai được nữa. Thực là một thứ thuốc hay nhất ở xứ này ! Mắc bệnh
phong linh mà chưa dùng thuốc Tuyệt trùng số 12 của Lê Huy-Phách
nhất định bệnh chưa khỏi tuyệt đối được.

Nhà thuốc LÊ HUY-PHÁCH

N. 10 — Bđ Gia-long (Hàng Giò) — HANOI
Ya khắp các tỉnh Trung, Nam, Bắc-kỳ đều có đại-lý

Nên dùng các thứ trang sức INNOXA

chế theo phương pháp hóa học dưới quyền
kiểm soát của Bác sĩ chuyên môn.

LAIT INNOXA Mousse INNOXA

Lau sạch da, đẹp da Kem hợp da thường, da khô
một chai 1p.05 một lọ 0p.95

CRÈME NACRÉE CRÈME ORGANIQUE

Kem hợp da bóng mịn Kem dưỡng chất làm trẻ da
một lọ 1p.05 một lọ 1p.90

TCUÏFE INNOXA

Phấn INNOXA đánh không hại da
một hộp 0p.85

các bà các cô sẽ thấy da dịu mịn tươi trẻ

Bán tại các hàng bảo chế lấy và các cửa hàng lo.
ĐẠI LÝ: INNOXA 35, Rue Jean Soler — HANOI

Trên Chầu Trời
Bác Sĩ
Ai

Ngựa và trị
CÂM-NHIỆT
CÓ
BAN-TRAI
KINH-PHONG
Thời bình 15 Phút
BÁN KHẮP NƠI

Sữa
NESTLÉ
Hiệu Con Chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO CHÍNH PHỦ PHÁP

Hỏi xin không mất tiền quyền
sách dạy cách nuôi trẻ của
bác sĩ Vidal soạn ở hãng
NESTLÉ, phố Paul Bert, số 5F
— HAIPHONG —

Tuần này các bạn đã xem phim

L'Extravagant

một phim bất hủ, vui vẻ, ngộ nghĩnh, có một tinh thần xã hội khá cao, với hai ngôi sao chiếu bóng yêu chuộng của mọi người là:

GARY COOPER và **JEANNE ARTHUR**

NAY CHIẾU THÊM MỘT BUỔI NỮA CÙNG Ở RAP OLYMPIA NGÀY

thứ ba 13 Septembre từ 9 giờ tối
ĐỀ GIÚP QUỸ ĐOÀN ẢNH SÁNG

Xin các bạn cố động giúp cho trong chỗ quen biết để mọi người đến xem thật đông. Phim L'EXTRAVAGANT chỉ còn chiếu lần này nữa, sẽ gửi về Pháp - Giá vé hạ hơn ngày thường - Hiện đã có bán tại đoàn sở Ảnh Sáng.

TRONG GIỜ NGHỈ

sẽ có bạn **VŨ ĐÌNH HÒE** diễn thuyết và ban Âm nhạc **MYOSOTIS** họa những bài đàn mời soạn, rất hay.

VẤN ĐỀ CÁN LAO

Chế độ nô lệ

(Tiếp theo)

CHẾ ĐỘ nô lệ, trong lịch sử, là một sự tiến bộ. Nhưng chỉ là một sự tiến bộ đối với sự dã man của thời đại ăn thịt người, tí như sự tiến bộ của tội khố sai chung thân, đối với sự tử hình.

Thực ra, đời sống của nô lệ là một đời khổ cực, nhục nhã của súc vật. Họ không phải là người nữa, chỉ là một đồ vật, chỉ dùng để chơi hay để làm việc tùy ý. Chủ bảo làm gì thì làm nấy, bảo đi thì đi, bảo ăn thì ăn, bắt nhịn thì nhịn, đánh thì chịu lấy đòn, cho lấy vợ đẻ con thì được lấy vợ đẻ con, mà không cho thì thôi vậy. Có người nô lệ như cái tràng cái xích chủ muốn lôi đi đâu thì đi. Chủ bằng lòng thì có khi được ăn trắng mặc trơn, có quyền hành trong nhà chủ, chủ ghét thì cùm, kẹp, khổ sở vất vả, là thường; chủ còn có thể đem bán đi lấy tiền, và ở một vài nơi, còn có thể để cho chết đói hay là giết chết nữa. Nhân đạo, ở trong chế độ khốn nạn ấy, không có nghĩa lý gì cả.

Tuy nhiên, tùy phong tục, tùy pháp luật từng xứ, đời nô lệ khổ sở ít hay nhiều.

Khốn đốn nhất là những nô lệ của các dân tộc mại ở Úc châu, Phi châu, và của dân da đỏ ở Mỹ châu ngày trước. Họ bị hoàn toàn coi như những thứ vật dùng để làm việc hay là để ăn thịt.

Tuy không bị ăn thịt, những nô lệ ở Ấn độ cũng bị khổ đến cực điểm. Theo luật Manon họ chia ra làm bảy hạng: tù binh, tội tở, con cái bọn nô lệ, những người bị mua bán, thặng nô lệ cha mẹ để lại cho con và hạng người bị án phạt làm nô lệ. Họ bị coi như súc vật và thường thường người ta mua bán họ, chỉ trả tiền bằng mua bán một con mèo hay là một con cú mà thôi.

Ở các nước cận đông (Assyrie, Egypte) chế độ nô lệ luẩn quẩn trong vòng gia đình; thường là bọn họan quan hầu các vị vua chúa. Đời sống của họ không đến nỗi cũng khổ quá như ở Ấn Độ. Ở nước Do Thái, và ở bên Tàu cũng vậy, đời nô lệ không đến nỗi chua xót quá.

Nhưng ta không nên quên rằng nô lệ được đối đãi một cách ngọt ngào hơn không phải vì đó là quyền của người nô lệ, đó chỉ là những ân-huệ của người chủ mà thôi. Nếu phong tục trong nước ít độc ác, mà gặp phải một người chủ thâm hiểm, thì nô lệ vẫn không ngóc đầu lên được. Thí dụ như ở bên Tàu đời xưa, đối với nô-ti, mắng là một lỗi, bắt làm quá sức là mười lỗi, không cho lấy vợ lấy chồng là một trăm lỗi... nhưng ông chủ có phạm lỗi thì nô-ti cũng đành cần rằng mà chịu.

Dẫu sao ở đâu cũng vậy, về phương diện tinh thần thì nô lệ đều bị khốn nạn đến cực điểm. Nô lệ không có một chút quyền gì, không có quyền dự vào việc công, không có quyền lập nên một gia đình, không có quyền có gia-sản. Tiền làm ra được, tiền mồ hôi nước mắt của họ, cũng như thân thể họ, là hoàn toàn của người chủ. Chủ cho lấy vợ, thì có vợ, chủ bắt vợ đi, thì mất vợ vậy. Nếu là đàn bà, thì được ông chủ với đến là một hạnh phúc lớn; nhưng nếu không làm cho ông chủ vừa lòng thì ông lại bắt quay đầu về chuồng bò chuồng trâu hay là ông gán cho làm vợ một người nô lệ khác của ông ta. Thân hoặc có con, thì bỗng đem ông chủ, hoặc vì lợi, hoặc vì một lẽ khác, đem con đi bán một nơi, mẹ bán một nẻo, cũng phải yên lặng mà chịu số phận. Là vì ông chủ có coi nô lệ như người biết đau xót đâu, ông chỉ coi như một lũ trâu bò, mẹ mất con, con mất bố cũng vẫn sống mà kéo cày cho người như thường, nô lệ tuy vậy vẫn có thông minh của loài người, nên chủ nhân hết sức dùng cái thông minh ấy; ở thôn quê thì bắt họ làm hết việc nông, ở thành thị thì bắt họ làm tội tở, làm thợ, có khi họ lại làm ông lang, làm nhà triết học nữa. Tí như ông Esope ngày xưa, một người nô lệ chỉ bán có mười drachmes, nghĩa là chưa bằng giá một con lợn. Nô lệ, ở dưới cái chế độ phân động khốn nạn ấy, mất hết cả nhân cách, trở nên nhin hót, sợ sệt, còn chủ nhân dễ dàng trở nên ác nhân ưa phỉnh phờ. Phong

tục đời xưa dã man một phần lớn là tại ở cái chế độ nô lệ vậy.

Song dần dà, nô lệ trở nên đông đúc và sự lạm quyền của các chủ nhân quá bất công nên ở nhiều xứ người ta nghĩ đến cách ngăn giữ lại. Dân Do thái cấm giết nô lệ, người chủ nào giết chết nô lệ cũng bị tội tử hình như một sát nhân khác, và nếu đánh nô lệ bị thương thì phải trả lại tự do cho họ. Bên Tàu, vua Quang Vũ cũng nghĩ vậy, một đạo dụ của vua cấm giết nô-ti, nếu giết, sẽ bị xử trảm, và nếu đem họan nô-ti, thì phải truất làm thứ dân.

Nhưng người chủ vẫn có quyền thưởng phạt, mà quyền ấy to lớn quá. Đánh đập, trói buộc, cùm kẹp, thoi thị tùy tính người chủ. Nếu trốn mà vô phúc bị bắt thì sẽ bị xích chân mà bắt làm việc dưới roi vọt, hoặc có khi bị chủ lấy kim nung đỏ để đánh dấu trên vai, trên trán, không còn mong trốn lần thứ hai được nữa.

Cái tục đánh dấu ấy là vết tích của cái tục dã man của các chiến sĩ đời xưa. Kể thắng trận thường muốn khoe thành tích về vang của mình nên chặt lấy thủ cấp địch quân như ở bên Tàu, treo đầu lâu vào cột như bọn mọi Phi-châu, hay là cắt tay họ như ở Úc-châu, cắt mũi họ như ở Mỹ-châu. Đến lúc không giết địch quân nữa, chỉ bắt họ làm nô-lệ, thì cũng đánh dấu trên người họ cái tài năng của mình bằng sự dã man ấy. Về sau, mãi về sau, lúc phong tục trở nên hiền lành hơn, thì đáng lẽ sẻo tai, người ta chỉ sẻo tai như người Do-thái đối với nô-lệ, đáng lẽ sẻo mũi, người ta chỉ cắt tóc như dân Carabes hay Noutkas đối với nô-lệ của họ. Bên Âu-châu, ở La-mã, Hi-lạp hay ở bên Pháp hồi còn là xứ Gaule cũng vậy: tóc ngắn là chứng triệu của nô-lệ còn tóc dài là biểu hiệu của uy-quyền.

Số nô-lệ một ngày một đông, thì sự khổ cực của nô-lệ một ngày một tăng. Nếu chỉ là nô-lệ trong một gia đình nhỏ, như ở bên Tàu, hay ở

Hoàng-Đạo

(Xem tiếp trang sau)

Câu chuyện hằng tuần...

THẾ LÀ ngày ấy đã đến, ngày mà cả quốc dân đang mong ngóng, ngày các ông nghị dân biểu và chính phủ biểu họp nhau để xét sáng bèn vạch quyền lợi cho dân.

Hiện giờ, thì mới thấy các ông ấy sốt sắng tranh dành cái ghế nghị trưởng cho mình hay cho người của mình — Người của mình hay mình của người ta, cái đó còn tùy, vì bị người ta mua thì mình là của người ta hẳn rồi, trừ khi mình bán mình một lần nữa cho một người khác.

Buôn ! Chung quanh nghị viện chỉ nghe thấy toàn những chuyện ăn uống, tiền nong, hát xướng, phê phỡn. Có người đã điều tra và biết đích lên từng ông nghị đi theo một ông nghị trưởng tương lai xuống xóm hoặc đến cao lâu.

Chúng tôi ước ao rằng trong số các ông nghị đó không có các bạn mà vì bản chương trình tối thiểu, vì thấy theo các đảng phái, đoán thế có chính kiến gần giống chính kiến của chúng ta, chúng ta đã ủng hộ và hứa sẽ ủng hộ mãi mãi.

Còn nếu kẻ nào cứ thiết miếng ăn miếng uống của họ hơn miếng ăn miếng uống của dân chúng, mà đi sai đường thì...

— Thì các anh làm gì tốt ? Họ có thể trả lời thế.

Nhưng chúng ta đừng lo. Chúng ta chẳng thiếu gì cách để trị quân phân bội. Khi giới của chúng ta sẽ chỉ là thù khi giới chính đáng và hiền lành nữa. Nhưng dù cái giấy mà chúng ta sẽ dùng để treo cổ họ lên trước dư luận chỉ là cái giấy vô hình không làm cho họ tắt thở được, nó cũng sẽ có đủ mãnh lực rút lên cao để tru truyền mãi mãi, những hành vi khốn nạn và những tâm địa thối tha.

Vậy chúng ta cứ yên lặng mà chờ xem. Khi bỏ phiếu, chúng ta không trông vào cá nhân, vì chúng ta tin chắc rằng cá nhân tất phải theo mệnh lệnh đảng hay đoàn của mình. Chúng ta đã tin ở một đảng một đoàn thể thì những người mà đảng ấy, đoàn thể ấy cử vào viện, chúng ta sẽ hết sức ủng hộ, nghĩa là chúng ta chỉ ủng hộ bản chương trình tối thiểu mà đảng ấy, đoàn thể ấy đã cùng chúng ta thảo luận.

Đọc bài này có lẽ các ông nghị trên một trận Dân-chủ sẽ mỉm cười nghĩ thầm : « Làm gì mà dữ dội thế, mà quá lo xa thế ? Nào có ai phản bội ai, hay đi ăn đi uống với ai, hay nhận tiền nhận nong của ai đâu ?

Vâng, chúng tôi cũng chắc thế. Nhưng phòng bị thì chúng tôi vẫn

phòng bị. Chúng tôi lúc nào cũng phải mở to mắt và lắng hết tai, để nhìn các ông làm việc, và nghe các ông bàn cãi.

Rồi đem đối chiếu với bản chương trình tối thiểu.

Và bản cam đoan có chữ ký của các ông.

Đó là chúng tôi dành riêng cho các ông nghị của bản chương trình tối thiểu.

Còn các ông dân biểu khác, dù thuộc phái « bảo hoàng » hay phái « bảo tiền » hay phái gì, hay không phái gì chẳng nữa, chúng tôi cũng không bỏ qua mà không kiểm điểm đến công việc. Ở phái nào, thờ phụng ý tưởng gì, thì các ông ấy cũng vẫn là « dân biểu », người thay mặt dân ở viện để bèn vạch quyền lợi cho dân. Nếu các ông ấy đi trái với quyền lợi của dân thì tức là phản những người đã bầu các ông ấy ra. Đối với bọn phản bội thì ai nỡ để cho yên mà làm bậy, mà ăn bậy.

Sau hết, đến các ông « chính phủ biểu ». Chúng ta chỉ nên phân nan cái chế độ nghị viện ở xứ này mà cố quên các ông ấy đi, coi như không có ở trong viện.

Sở báo này xuất bản thì nghị viện đã bầu xong nghị trưởng và các ủy ban. Chúng tôi chắc mặt trận Dân-chủ, một thiểu số trong viện, sẽ không thể nào chiếm được cái ghế nghị trưởng, nhưng không phải vì cơ là thiểu số mà cần phải dựa vào một sức mạnh nào.

Ông Diên, người mà các đoàn thể Dân-chủ đã cử ra tranh nghị trưởng với ông Lục và ông Bông, chắc ít nhất sẽ chiếm được 13 phiếu bầu cho.

Có người hỏi : « Nếu ông Diên chỉ chiếm được có 10 phiếu ? »

Xin trả lời : « Vậy tất có ba người bỏ phiếu cho ông Bông hay ông Lục. Mà người ấy thế nào rồi chẳng lộ chân tướng ra ! »

TIN SAU CÙNG — Kết quả lần bỏ phiếu thứ nhất : Ông Lục 53 — Bông 58 — Diên 7 phiếu trắng 2

Vậy hãy biết trong bọn các ông nghị dân chủ có 6 ông bán lá phiếu.

Lần bỏ phiếu thứ hai : Ông Lục 58 — Bông 60 phiếu trắng : 2

Khái Hưng

CHẾ ĐỘ NÔ LỆ

(Tiếp theo trang trên)

Hi-lạp, La-mã lúc mới có nô-lệ, thì chủ-nhân và nô-lệ còn ở gần nhau, có khi cùng chực khổ cực với nhau, giúp đỡ lẫn nhau nữa — thí dụ như ông Caton ở La-mã ăn uống với nô-ti, còn vợ ông thì cho con cái nô-ti bú. Nhưng một khi người ta có đến hàng trăm nô-lệ, [thì không còn tình nghĩa gì nữa. Người ta hóa ra độc ác hơn : ở La-mã, người ta thường đốt sống nô-lệ, hay là vứt nô-lệ cho thú dữ ăn thịt có khi lại đem nô-lệ đóng danh câu rút nữa. Song cũng vì thế mà nô-lệ uất ức hơn, và lại là số đông, nên thỉnh thoảng nổi loạn để cướp lại tự do đã mất. Trong mấy thế kỷ, lịch sử của loài người chỉ còn là lịch sử của sự tranh đấu của hai giai cấp, giai cấp chủ nhân và giai cấp nô-lệ. Một bên cố giữ lại cái uy-quyền bị lung lay, một bên cố thoát ly ra ngoài xiềng xích. Song bao giờ cũng vậy, giai cấp chủ nhân, có thắng được một vài lần, rút cục vẫn bị thua. Phái chủ bất đắc dĩ phải nhượng bộ dần, những quyền lợi của nô lệ đi lần từ chế độ nô lệ đến chế độ phong kiến.

(Còn nữa)

Hoàng Đạo

SÁCH, BAO MỚI

ĐỌC VÀ HỌC QUỐC VĂN (lớp Trung đẳng) 60 bài có giải nghĩa, câu hỏi và đầu bài luận theo đúng chương trình giáo khoa của nhà nước, dày 66 trang. Soạn giả : bà Đoàn Tâm Đan, giám đốc trường Đoàn Lê ở Bạch-Mai Hanoi. Nguyễn trung Chính xuất bản, giá bán 0p 30

ĐỨA CON HOANG — Tiểu thuyết của Nguyễn Vũ do nhà Minh-phượng xuất bản. Giá 0p 45.

ETERNELS REGRETS, pièce en 6 tableaux dont un prologue. 1er grand diplôme d'honneur avec félicitations du jury au concours d'hiver 1936, 1937 de l'académie des jeux floraux de Nice. Soạn giả Vi huyền Đác

Nhà xuất bản Thái dương, dày 130 trang giá 15fr.

LUẬN QUỐC VĂN, soạn giả Nguyễn Văn Nhã dùng cho học trò thi bằng Sơ Học Yếu Lược nhà Nam-kỳ xuất bản, dày 58 trang.

Một bức thư

Chúng tôi nhận được một bức thư của đoàn đại biểu các giới lao động, tiểu thương, thanh niên, phụ nữ Hanoi, xin cơ nguyên văn đăng sau đây :

Cuộc chất vấn báo « Việt Đục » của đại biểu các giới ở Hanoi

Vì nhận thấy báo « Việt Đục » từ chỗ khởi hải, trào phúng đi tới chế riếu vô lý, rồi mạt sát, sau cùng đến vu khống muốn gây một ý tưởng xấu đối với những hành động của dân chúng, các giới lao động, tiểu thương, thanh niên, phụ nữ Hanoi thấy sự cần thiết phải cử đại biểu đến chất vấn báo « Việt Đục » về thái độ ngược vớ ý nguyện và hành động của dân chúng.

Đã không nhận chỗ trái của mình, các nhân viên « XX » Việt Đục lại thách đoàn đại-biểu hoặc đi kiện, hoặc bút chiến, hoặc « đánh nhau »

Trước những bộ mặt thật, trào tráo tuốt ra, đoàn đại biểu nói :

« Chúng tôi đến nói chuyện với các ông mục - đích là muốn đem những bằng chứng xác - thực đang các ông nhận điều sai lạc mà sửa chữa dần dần. Chúng tôi không có ý đến đây để bàn cãi với các ông về chính-trị hoặc cấm đoán các ông không được chỉ - trích người khác

Chúng tôi không quen nhờ tòa án của chính phủ để trừng trị bọn kẻ trở phoong-trào quần chúng, và các cơ-quan của quần chúng cũng không thừa chỗ để bút chiến với các ông.

Chúng tôi chỉ phân nan về chất các ông không biết dùng những khi giới đứng đắn để đối trị với kẻ thù mà trái lại chỉ dùng những khi giới bần tiện. Chúng tôi đã nỗ lực nhiều mà các ông không nhận một điều lỗi nào, vậy chúng tôi xin chất từ... »

Đoàn đại-biểu các giới lao động, tiểu-thương, thanh-niên, phụ-nữ Hanoi

CẦU Ô

Tìm việc làm

— Trẻ tuổi, đươg đần, có bằng tú tài tây, muốn tìm một chỗ dạy học ở tư gia ở Hanoi.

Hỏi M. Xoàng, 63 Rue Negre Hanoi.

— Đã học qua ban tú tài, muốn tìm một chỗ dạy học trong các gia. Hỏi ở No 59 Rue Bô-Hô Hanoi.

Cùng các chị em

nữ học sinh

Trường « Việt - Nữ » ở Quai Clémenceau vừa chấn chỉnh lại và mở rộng thêm, dọn lại Rue Jean Dupuis n° 75. Có đủ Cours Enfantin đến Cours Supérieur, Complémentaire. Có lớp nữ công, lớp học tối Pension de famille rất tiện lợi.

KHÔNG LỜI DỊ NGHỊ

CÁC ông nghị đã bắt đầu làm việc. Nghĩa là phần số đông đã bắt đầu nói chuyện riêng với cô đầu. Nhưng còn số ít Chúng tôi mong số ít ấy không đến nỗi sai cỡ vì gạt, trái lại, có sức đem tài năng ra bảo vệ cho dân đen.

Muốn thế, các ông cần phải khảo cứu, tìm tòi tài liệu để sẵn sàng đối phó với thời cục. Nghị-viện tuy chưa có quyền quyết định, nhưng nếu sự can thiệp của ông nghị nào rành mạch, hợp lý và cương quyết, thì giá trị của ông nghị ấy sẽ lớn lên nhiều, thậm chí cả đến giá trị của viên nữa. Với cách làm việc chắc chắn, nghị-viện có thể tỏ cho người ta biết rằng nay đã đến một trình độ hơn trước, cần có quyền hạn lớn, hơn trước, và những điều yêu cầu đáng được đề ý hơn.

Nếu không thế, thì tấn trò mọi năm sẽ diễn lại lần nữa. Ông nghị trưởng chỉ có việc lác chưởng và thao thao bất tuyệt: vấn-đề canh nông, không ai dị nghị... không ai dị nghị... không ai dị nghị. Cuộc thảo luận ra chớp nhoáng và nghị-viện hóa ra không lời dị nghị.

MỘT TRẬN ĐÒN

BÁO Chantecler, một tờ báo ghét Annam ra mặt, trong kỳ gần đây đã lấy làm khốn khổ lòng. Không bằng lòng một bài của báo «Chân-ly» (Vérité) xuất bản ở Saigon, bản về một trận đòn và một vụ án.

Có gì đâu. Vì một cơ nhỏ nhặt, bà đầm Forty et bà Mạnh tóm tóc nhau. Cứ để yên thì không sao, nhưng ông tây Forty lại quên mất mình là đại diện của dân trọng lịch sự, nhất là đối với đàn bà, đến bạt tai bà Mạnh ba chiếc, nhưng không may có ông Mạnh đứng đấy. Ông này bèn cho ông Forty một bài học, một trận đòn trời giáng, khiến ông Forty phải kêu cứu.

Cậu chuyện này đến đây kết liễu thì phải. Nhưng nó đã ra tòa. Và ông Forty bị 16 quan tiền và ông Mạnh 6 ngày tù. Báo Vérité cho đó là một sự tiến bộ của công lý ở thuộc địa và nhắc cho ai nấy biết rằng từ nay «nhà quê» không phải là con lừa chịu đòn nữa, mà là một người, một người hiểu hết quyền lợi của mình, không để cho người khác bắt nạt được.

NGƯỜI và VIỆC

Báo Chantecler vì thế không bằng lòng, coi ý tưởng kia là một ý tưởng nguy hiểm có thể làm giảm giá trị của người Pháp. Nếu nghe báo ấy, thì báo Vérité bị lôi ra tòa về tội xúc giác phiến động mới phải!

Nhưng không phải là báo Chantecler bênh vực người Tây đánh đập người Annam, báo ấy chỉ muốn coi một người Tây, cực sức như thế ít có làm, không thể vin vào đây mà nói rộng ra được.

Thế rồi, bỗng nhiên báo ấy bảo rằng ai đã xem xét dân tộc An-nam thì đều biết rằng không có gì độc ác hơn, vô nhân đạo hơn là người An-nam đối với người An-nam. Người là chó sói đối với người, câu ấy rất đúng với dân An-nam. Nếu không tin, cứ giữ các vụ án xảy ra ở tòa Nam an thì đủ biết.

Nhưng báo ấy quên không giữ các vụ án xảy ra ở các tòa án bên Pháp hay bên Anh, bên Mỹ: báo ấy sẽ thấy toàn là sự độc ác, nham hiểm, khốn nạn cả. Nếu lấy đó mà xét, thì nhân loại chỉ là đồng bunn...

Thực ra, sự độc ác, sự vô nhân đạo, ở đây cũng như ở nơi khác, chỉ là một sự ít có, không thể vin vào đây mà tán rộng ra được.

Vậy báo Chantecler không muốn người ta vô thừa cả năm, ý chừng là để dành cái quyền ấy cho riêng mình. Và để chửi người An-nam cho sướng miệng. Chỉ lạ một điều rằng ở gần một dân tộc khốn nạn như thế mà ông chủ báo ấy vẫn ăn bám vào họ được, vẫn không chịu lên tàu về nước cho khuất mắt!

NON SÔNG HIỆP KHÁCH

MỘT vị đại anh hùng ra đời. Ông Phạm Tá không nên mừng vội, đó không phải là ông Phạm Lê Bằng đâu. Mà cũng không phải là ông Phạm Tá nữa.

Đó chỉ là một nhà giáo bị thải ở Hải-phòng, tên là Khiển Cảo Cảo lấy biệt hiệu là Non-Sông-Hiệp-Khách, tự nhận là có thân mang Thiên hoàng, có thiên nhãn và hai ngọc ấn ở tay. Nhà họ Khiển có

ngôi mộ thiên tang nên Cảo là người trời mới đầu thai vào đời rồi đây được Báo Đại sẽ nhường ngôi cho. Lúc đó Cảo sẽ truyền bá Đạo-Hiệp-Khách và đặt tên nước là Hùng-định-Quốc. Bây giờ, Cảo chưa có chức vị gì, nhưng đứng lấy thế mà khinh, tướng tinh của y chưa xuất hiện đấy thôi.

Có người báo Cảo bị thối nên hòa ra loạn óc. Nhưng có lẽ không phải. Có lẽ y là sản vật của những chuyện kiếm tiền, kiếm hiệp, của những luồng ánh sáng xanh, đỏ tuôn ở mũi Tân Dân Tiên Trưởng ra.

ĐỊA DƯ

NGƯỜI TA thường nói người Pháp không thuộc địa dư. Ông Roquebin chắc mồm rằng mình đã thoát ra ngoài cái sáo ấy. Chẳng thế mà trong một quyển sách lớn nói về thuộc địa, ông đã tỉ mỉ tả Đông-dương cho ta biết.

Theo ông, xứ ấy là một xứ lạ lắm. Trên đồi núi hay là ở đồng bằng, đều không có những bông hoa như ở bên Tây phương. Chỉ có những hoa hồng dại, rất nhiều, nhưng không có hương thơm. Hoa đã hiêm, bỏ lại cũng hiêm nốt. Trừ mấy cao nguyên miền Bắc (ý chừng là ở bên Tàu) còn thì ở các miền hạ du và ở phía nam, họ không biết bò là con gì cả.

Cái xứ ghê gớm không có bò ấy là một xứ sung sướng lắm. Vì các nhà nghèo chỉ có việc ra ruộng lấy đá ném chim rẽ đem về ăn là đủ no rồi. Phiền một nỗi ngủ trưa khó khăn lắm vì nưong con châu chấu dài đến 30 phân tây kêu như xé gỗ vậy.

Ấy thế là nhờ ông Roquebin, ta mới biết đến cái xứ Đông Dương kỳ quặc ấy. Nhưng ta ngờ ngờ rằng xứ Đông Dương có lẽ là xứ của ta. Xứ của ta không có bò? Những con bò ngoài đồng nếu nó nghe ông Roquebin thì nó cười đến vỡ bụng mất. Còn những con châu chấu dài 30 phân tây và kêu điếc tai hàng xóm, ý chừng ông Roquebin đã sang đây ăn thịt mất cả rồi, nên mới không còn con nào nữa.

Hoàng-Đạo

Bức thư ngỏ

của Lao-động, Tiểu-thương, Tiểu-chủ, Phụ-nữ, Thanh-niên Hà-nội gửi cho các ông nghị viên của Mặt trận Dân chủ

Hanoi, le 5 Septembre 1938.

Thưa các ông,
Sau một cuộc tranh đấu kịch liệt, chúng tôi đã gần đến ngày được thấy các ông bênh vực bản chương trình tối thiểu.

Bản chương trình tối thiểu: Nó là một bản nguyện vọng chính đáng tối cần của dân chúng trong giai đoạn lịch sử hiện thời. Đòi thực hiện trong giờ nghiêm trọng này, giờ mà bọn phát-xít Nhật đang hăm dọa, làm te nuốt sống xứ ta không có gì là quá đáng, trái lại là một việc cần phải làm ngay.

Thưa các ông, trước và sau khi các ông trưng cử và bây giờ sắp đến ngày các ông đem lời hứa ra làm việc trong viện, chúng tôi vẫn luôn tuyên bố hết sức trung thành với bản chương trình tối thiểu và theo ý nghĩa ý hướng bất ứng hộ các ông ở ngoài viện.

Vì vậy hôm nay anh, chị em chúng tôi đại biểu cho thợ, tiểu thương, tiểu chủ, phụ nữ và thanh niên đến hoan nghênh các ông và mong các ông sẽ kiên quyết bênh vực bản chương trình ấy của dân chúng.

Chúng tôi yêu cầu các ông lớn tiếng can thiệp vào việc đòi mở rộng quyền hạn của viện dân-biểu, đòi ban hành các tự do dân-chủ, đòi thi hành triệt để luật lao-động, đòi ban bố tự do nghiệp đoàn, chống thuế cư trú, đòi cải cách thuế thân theo ý nghĩa xa và giảm cho thợ thuyền, nông dân nghèo và các lớp trung sản chớ không phải cải cách mà thật ra là tăng thuế như năm vừa qua, đòi giải lại cho nông dân số tiền 3 triệu quan của dân Pháp gửi giúp nạn lụt.

Đồng thời xin các ông cũng chú ý phân phối các việc bắt bớ và phạt, đuổi thợ gần đây ở Hà-nội, Hải-phòng, Nam-định và về «ca» của anh Khuất duy Tiến.

Còn mấy việc nữa như yêu cầu chính phủ trợ cấp cho hội Truyền bá quốc-ngữ, đánh điện hoặc viết thư chào mừng mấy tờ báo ở Saigon xuất bản theo đúng tự do báo chí như tờ Dân-Chúng, Công-Nhân v.v. Chúng tôi thiết tưởng hai việc này rất đúng với ý nguyện của các ông, của toàn thể dân chúng và rất hợp với tinh thần bản chương trình tối thiểu nên không thể không được các ông ứng hộ.

Sau hết chúng tôi muốn thưa các ông biết rằng gần đây có cái dư luận không hay — chúng tôi rất mong nó không có sự thực — nói có mấy ông nghị viên của M.T.D.C. đã tỏ vẻ nghiêng theo ông Phạm Lê Bằng, người mà không còn ai không biết là thuộc phái bảo hoàng. Chúng tôi rất uất ức nghe tin đó và mong các ông cải chính cấp tốc tin xấu ấy trên mặt các báo.

Ở trong viện cũng như ở ngoài viện, các ông cũng như chúng tôi, chúng ta nguyện cùng nhau nỗ lực bênh vực bản chương trình của chúng ta mãi mãi.

Lao-động, Tiểu-thương, Tiểu-chủ, Phụ-nữ và Thanh-niên Hà-nội

Tại 153, Đường cầu Cửa Đông
(153, Bd Henri d'Orléans, Hanoi)

TÉL. 323

D' CAO-XUAN-CAM

Tốt nghiệp tại Đại Học Đường Paris
nguyên Trung-kỳ bệnh-viện
quản đốc chuyên trị

Bệnh Hoa Liễu và Nội thương

KHÁM BỆNH { Sáng 8h đến 11h30
                  { Chiều 8h đến 9h

Khi cần kịp mời về
nhà lúc nào cũng được.

Co phòng dưỡng bệnh
và hộ sinh

TK. TK. TK. TK. TK. TK. TK. TK. TK. TK. TK.

Ngày Khai - trường

Về dịp khai trường, hiệu sách

THUY - KỸ

98, PHỐ HÀNG GAI — HANOI
TÉLÉPHONE 323

đã vẽ rất nhiều hàng cần dùng
cho học trò.

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ, GIÁ PHẢI CHĂNG

KHÚC YÊU ĐƯƠNG

Lời ca và âm nhạc của **THÂM - OÁNH**

trong « Myosotis - Orchestra »

Một bản đàn sẽ do ban Myosotis Orchestra họa để giúp vui cho buổi chiếu bóng của Đoàn Ánh Sáng tại rạp Olympia ngày thứ ba 13 Septembre 1938

Ngon trào, gió cuốn mang đến nơi

đâu chiếc thuyền tình, xa chim nổi. « Thuyền

ơi! Hãy ghé vào bờ, để tôi đỡ phải mong

chờ; mượn lái thuyền mà đi kiếm người mơ.»

— Một ngày ăn ái, một buổi bên nhau,

có thể thôi, cũng đủ rồi. Em ơ!

— Bên em một ngày, xa em một tuần,

Yêu đi kéo nửa hết ngày xuân. Bên em một

giờ, tưởng như một đời. Yêu đi, kia chiếc lá vàng

roi! ngon...

Tập kiêu

(Tả cảnh nhà Khai-tri hôm khai mạc hội đồng Dân-biêu)

Xe... hơi dừng bánh cửa ngoài,
Trên thềm, rẽ đám đông người,
bước ra

Một ông... xạm xạm màu da (1)
Ăn gì cao hơn đây đà lăm sao? (2)
Trước xe kính cần cúi chào,
Bắt tay, cụ Thống bước vào tận nơi.

Bên thì mấy lão... râu dài,
Bên thì ba bốn chục người trẻ trai.
Giữa thì... bàn ghế hân hoan,
Trên treo bức ảnh trắng đôi lông
mày (3)

Hà-Thành Khai-Tri là đây,
Hội này thì lấy ông này tiên sư...

Cái chuông ông Trùm

Bắc-kỳ có cái chuông rất quý
Đề ở trong Khai-tri bảo-tàng.

Chẳng là chuông bạc, chuông vàng,
Chẳng là chuông cồng của ngân muôn
thu;

Cũng chẳng phải là đồ vụ vật,
Hoặc công trình mỹ-thuật tinh vi;
Kiểu không lạ, dáng không kỳ,
Cái chuông ấy chẳng có khi khác
thường.

Nó cũng kiêu như chuông xe rác,
Cũng như chuông của các hàng rong
Thế mà nó quý lạ lùng,
Bởi là chuông hiệu của ông Nghị-Trùm.

Trong những cuộc om xòm cãi vã,
Hội đồng như cánh chợ ngày phiên,
Ông Trùm mà lắc chuông lên,
Mồm loa, mấp giá cũng yên tức
thì.

Tiếng chuông ấy uy nghi là thế,
Người lắc chuông quan nề, dân vi.
Ai mà lấu cá, thạo nghề,
Lắc chuông đúng nhịp, kiếm nề
ra tiền,

1) Phải chăng là ông nguyên Viện-trưởng Phạm-huy-Lục
2) Ăn 500p. mỗi tháng để dịch Công-Báo, làm gì mà chẳng béo!
3) Không phải thần bạch-mì. Đó là chân-dung cụ sáng lập kiêm hội trưởng

THƠ ĐƯƠNG

Tùng thanh

Nguyệt hảo, hảo độc tạo,
Song lung lai tiền hiền.
Tây nam vi phong lai,
Tiềm nhập chi điệp gian.
Tiểu-liêu phát vi thanh,
Bán gia minh nguyệt tiền.
Hàn sơn lấp lấp vũ,
Thu cầm lân lân huyền.
Nhất văn dịch phiến thê,
Tái thỉnh phá hồn phiên.
Cánh lịch tụy bất mị,
Tám thê cấu riêu nhiên.
Nam mạch xa mã động,
Tây lân ca xứng phần.
Thùy tri tư thềm hạ,
Môn nhĩ bất vi huyền.

BẠCH-CỬ-ĐI

THƠ DỊCH

Tiếng cây thông

Trắng trong, ngời mát một mình,
Hai cây thông đứng hũn tinh trước
hiên

Nhẹ-nhàng cơn gió đưa lên,
Luôn cành, lá, đến tự miền tây-nam.
Bóng trắng sáng nửa chừng đêm,
Lào rào nghe tiếng gió làm tuôn đũa.
Ao ào núi rớt sa mưa,
Đờn cầm thu này giầy tơ lạnh lòng 1)
Một nghe, rửa sạch cơn nóng;
Hai nghe, bức-bối trong lòng phá tan
Thâu đêm thức mãi bản-hoàn,
Dạ khoan khoái dạ, mình khoan khoái
minh.

Đường Nam xe ngựa rình rình,
Xóm tây tiếng hát, tiếng sinh rộ-
rình

Ai hay này chỗ hành lang,
Đây tai nghe vẫn êm thường như
không.

TÂN-BÁ

1) Hai câu này, ý tả tiếng thông rơi như vậy.

Mỗi năm kê tiền nghìn bạc mớ,
Sống một đời phồn phở, để vương,
Ngồi khèn mát, ăn bát vàng,
Bên danh, bên lợi, hai đàng ven
bãi.

Nên mỗi khóa, lăm ngai dân biểu,
Trở hết tài trăm khéo nghìn khêu.
Thường khi tốn đến bạc muôn,
Đề tranh nhau giật cái chuông ông
Trùm.
Tú-Mỹ

PHÚ - XUÂN HỌC - HIỆU

ĐƯỜNG GIA - HỘI - HUỆ

Lập từ năm 1931 — Hiệu trưởng: CAO - VĂN - CHIỀU

NHỮNG KẾT QUẢ TRONG 2 NĂM VỪA QUA:

Thi Tốt-nghiệp thành chung (Diplôme d'E. P. S. F. I.)

Năm 1937: Kỳ đầu: đậu 6 trò. Kỳ thứ nhì: 9 trò (ông cả thầy: 15

Năm 1938: Kỳ thứ nhất: Ở Huế, đậu cả thầy 83 nam thi sinh.

Trong số đó, bốn trường được 23 học trò vào vấn-đáp, và đậu hẳn 20 trò (có một trò đậu thứ nhì, được Mention bien (Ưu hạng).

Thi vào ban Tú-tài trường Khải-Định (Enseignement secondaire)

Đi 5 trò, đậu cả 5 (có một trò đậu thứ ba)

NGÀY NHẬP HỌC: 30 AOUT 1938

THI HỌC BỔNG: 1er SEPTEMBRE 1938

Giá học phí: Lớp nhất 2p.00 — Nhất niên 3p.00 — Nhị niên 3p.50
Tam niên 4p.00 — Tứ niên 4p.50
Tứ niên bổ tập (4e A Complémentaire) 4p.00

Dự định mở thêm Ban Tú-tài

Các giáo-viên đều có bằng Cao-dẳng Sư-phạm, Cử-nhào, Tú-tài

Đàn bà hay là người yêu? ÁI TÌNH VÀ KHUÔN SÁO

CÀO LUẬN của XUÂN DIỆU

HỒI chàng trai trẻ đi trên đường kia, đẹp như một cây thông và mạnh như một chiếc tàu, ngừng lại đây và cho tôi đến: « Anh đứng chịu một khuôn sáo nào hết. Anh nên xét cho kỹ, để chỉ nghe sự thành thực quả nhiên là thành thực của lòng anh. Anh kiếm ái tình, tôi biết. Hay coi chừng không khí của anh thờ! Người ta đã nhả vào trong ấy không biết bao nhiêu là lưỡi biếng, nhảm lẫn, a dua. Hãy đi một con đường vì anh thích đi chứ không phải vì một triệu bàn chân đã dậm nhẵn.»

Phải, tình yêu bị sự mờ tối của loài người làm thành ra một *lấp quẩn*. Nhất là đã bị bọn văn sĩ, thi sĩ phải lãng mạn ca tụng một cách dễ dãi, rỗng gào cõ lên, say mê nói những lời nói chặt hẹp mà họ tưởng là chân lý của đất trời. Tôi rất tin rằng có một *lớn giáo của niềm yêu đương, nhưng tôi muốn nói cho thế giới biết rằng Tôn giáo thờ Ái tình không phải là lớn giáo thờ phụ nữ.*

Các cô con gái ơi, các cô không phát cáu vì người ta cứ xem các cô là những vật để cho đời yêu sao? Nếu giả sử tôi là cái bàn thờ, có lẽ tôi chỉ hơi sung sướng một tý vì được người ta đến lạy tôi, nhưng tôi lại cảm tức vô cùng cho sự ngu xuẩn của những người cứ đến lạy tôi mãi. Các cô bị người ta nhắm mắt ca ngợi, vì người ta hòa theo ý chung của số đông người, những ý chung mà người ta bảo là chân lý bất-di-dịch.

Đàn bà đẹp, đẹp lắm. Nhưng trong khi ngắm các nường tử, tôi nghĩ rằng sắc đẹp ấy là một sự ngẫu nhiên; đàn bà đẹp, âu cũng là một sự tình cờ gặp giữa loài người, chứ không phải đẹp vì có một lẽ thiên nhiên của ông trời nào hết. Nếu ta nghiêm rằng trong muôn loài khác, sắc đẹp là dành riêng cho giống đực, thì ta sẽ hơi ngờ ngợ khi thấy tất cả văn chương của loài người cứ quay vào ca tụng giống cái, và ta sẽ biết rằng ta yêu đàn bà không phải vì trời xui hay đất khiến, không phải vì theo một luật lệ nào. Lẽ phải không đứng một chỗ đâu! Nếu loài vật có văn chương, thì các con gà mái sẽ thi nhau làm thơ tặng các con gà trống, và hoa khôi của hồ câu sẽ là một chú bồ câu đực có bộ lông năm sắc chói ngời.

Chẳng qua bọn đàn ông muốn cho to chuyện, nên bày đặt cái

« huyền bí của phụ nữ » (le mystère de la femme), và muốn thứ bịa khác, cũng óng nổi như thế, nào sức mạnh của phụ nữ, nào người đàn bà không ai tránh nổi (la femme fatale) nào người đàn bà « contin, con ma » (vampire).

Giá chúng ta đi hỏi một người đàn bà: « Thưa bà, bà có thấy bà bí mật hay không? », bà ấy sẽ ngạc nhiên mở mắt rất to và thấy chính chúng ta là bí mật hết sức. Bà ấy vẫn đi đứng, ăn ngủ, nói năng, bà tự xem mình rất là tự nhiên.

Nói rộng ra, cái gì mà không bí mật? Làm như đàn ông là một bọn trơ trẽn, không có linh hồn, và lòng của người đàn ông để biết lắm.

Không, bí mật của phụ nữ chỉ ở trong đầu của chúng ta thôi! Một cô gái *huyền bí vì ta yêu họ chứ không phải vì họ là đàn bà*. Để thường cô gái không thấy người con trai mình yêu là bí mật hay sao? Ta yêu ai, người ấy bỗng thành ra huyền bí, thành ra một vũ trụ, một bài toán, một cõi đời: đó là tính cách của ái tình, ái tình ung

biến một người thường thành ra một người cao xa, sâu sắc, đầy thơ mộng, để cho ta tìm kiếm và lấy tìm kiếm làm vui. Một chứng cứ, là trước lúc ta yêu một người kia, ta thấy họ cũng như mọi người, rồi khi ta đương yêu, ta thấy họ ghê gớm hơn thần thánh, và khi hết yêu, ta lại thấy họ sao mà tầm thường thế, không có quyền lực gì cả, không thể làm hại được ai.

Vậy thì ta phải nói: « *huyền bí của người yêu* » chứ đừng bỏ bỏ nói những điều nhảm lẫn rất lưỡi biếng.

Sức mạnh của đàn bà? Sức mạnh của người yêu thì mới đúng. Người đàn ông được yêu là một vị vua chúa, chứ có riêng chỉ đàn bà mới là hoàng hậu? Ai được yêu, người ấy có quyền. Tôi quyết rằng phụ-nữ vẫn thấy tất cả quyền phép, tất cả thiếp liêng, huyền bí nơi người đàn ông họ yêu. Sắc đẹp chỉ có ma lực khi nào tình yêu đến thờ. Ma lực ở nơi tình yêu chứ không ở nơi sắc đẹp.

Còn gì nữa? Đàn bà tình ma ư? Sao đàn ông lại chẳng tình ma? *Hip-*

polyte đã làm cho Phèdre bị một lưỡi tâm sét; từ khi gặp, nàng bị mất hồn vía vì chàng. Và *Thésée* dụ dỗ Ariane, sau khi đã vô biết bao nhiêu mối khác. Không ai cưỡng nổi với đàn bà; nhưng có ai lại cưỡng nổi với đàn ông?

Hơn nữa, giữa những con trống, có *Don Juan*; còn giữa những con mái, chẳng có tên một người đàn bà nào quyền phép sánh *Don Juan* cho kịp. Người tình nhân độc nhất vô song, người tình nhân không tiền khoáng hậu, đi tới đâu là được mê tới đó, kéo muôn trái tim ở sau chân, hái muôn cánh hoa ở trong tay, người tình nhân dành chiếm lấy tình yêu của muôn người, người ấy lại không phải là một con mái, mà lại là một con trống. Thế sao lại nói riêng đàn bà là gồm ghê?

Và trong khi ca tụng đàn bà, người ta lại vu oan cho họ quá đáng. Đàn bà, lòng dạ đổi thay! Đàn bà, ân tình trở trái!

Không, đàn bà chỉ là những sinh vật cũng như đàn ông thôi; ai mượn các ông đem đặt họ lên trên bàn thờ, rồi sau trách họ đủ mọi thứ? Đổi thay, trở trái, đó vốn là tính cách của ái tình; khi ta quá yêu một người, ta nâng họ lên quá cao, nên ta thấy họ không xứng với lòng ta nâng họ. Người đàn bà sẽ nói trả lại đàn ông tất cả mọi điều phụ bạc của phái mạnh; như thể là huê.

Chỉ có tình yêu, chỉ có người yêu! Một lần nữa, hồi chàng trai tôi đã đón giữa đường mà cần đến, anh đừng hòa theo khuôn sáo nào hết. Anh hãy yêu một người vì anh thấy quả nhiên lòng anh thực yêu họ, chứ không phải vì họ là đàn bà. Anh đừng bắt chước. Sự bắt chước đã vào trong ái tình, làm cho tình yêu thành một thói quen.

Chỉ có lòng ta, chỉ có lòng ta thôi! Lắng nghe sự chân thực của chính lòng anh; muốn lời nói của loài người đều là thừa, nếu lòng anh không cảm thấy. Hãy đập đổ cái pho tượng « Người đàn bà », để dựng lên một cái đài bền hơn, đĩnh hơn, tặng cho « Người yêu ». Người yêu sẽ không ở riêng trong phái nào, yếu hay mạnh; Người yêu, theo đúng nghĩa, là người mà lòng ta yêu. Vì thân ấy sẽ thu nhận cả hương hoa của muôn trái tim, và sẽ đứng ngay trên cái đài cao như mây, ngó xem ngã ba, ngã tư, ngã muôn, ngã triệu của những con đường mà nhân loại theo đi để kiếm ái tình.

ĐI GIỮA ĐƯỜNG THƠM

Đường trong làng: hoa dại với mùi rom...

Người cùng tôi đi giữa đường cỏ thơm.

Lông giắt sẵn ít hương hoa trông tượng.

Đất thù nằng, bóng tre rời bóng phượng

Lần lượt huông mận nhẹ phượng chân lâu:

Lên bề cao hay đi xuống bề sâu?

Không biết nữa... Có chút gì làm ngợ

Trong không khí... Hương với màu hóa hợp...

Một buổi trưa không biết ở đời nào,

Như buổi trưa nhẹ nhẹ trong ca dao,

Có cu gáy, có bướm vàng nữa chứ,

Mà đôi lứa đứng bên vườn tình tự.

Buổi trưa này xưa kia ta đã đi,

Phải cùng chăng? lòng nhớ rõ lắm chi!

Chân bên chân, hồn bên hồn, im lặng,

Người cùng tôi đi giữa đường rải nắng,

Trí vô tư cho đa thơ hương tình.

Người khẽ nắm tay, tôi khẽ nghiêng mình

Như sắp nói, nhưng mà không. — Khóm trúc

Vừa động lá, ta nhận vào một lúc

Cả không gian hồn hậu rất thơm tho;

Gió hương đưa mùi dịu dịu phất phơ...

Trong cảnh lặng, vẫn đưa mùi gió thoảng...

Trí bàng quơ nghĩ thoảng nhưng buồn nhiều:

« Chân hết đường thì lòng cũng hết yêu ».

Chân đang bước bỗng e dè đứng lại,

— Ở giữa đường làng, mùi rom, hoa dại...

Huy-Cận

Xuân Diệu

LU'U BÌNH DU'ONG LỄ

KHÁI-HƯNG thuật

(Tiếp theo)

IV. — ĐỢI CHỜ

*Gió trăng quấy khách e nhiều nỗi
Đình sắt gìn lòng để mấy ai!*
Nguyễn Đình Ngọc

DẼM khuya. Trăng tà. Tiếng Lưu Bình đọc sách vãn sang sảng.

Trong phòng khuê, bên ngọn đèn dầu đặt trên đá gỗ hình lá sen, Châu-long ngồi thêu kíp cho xong chiếc rèm màn thứ hai. Chiếc thứ nhất là một bức tranh « Vinh qui báo tổ » hình dung Lưu mặc áo cầm bào, cưỡi con ngựa tía, tay trái thả lỏng cương da, tay phải cầm roi trúc trở về một nơi làng mạc. Theo sau một tên lính mặc áo nẹp đỏ xoay tròn chiếc lọng xanh những bông ngũ sắc xòe ra, ông ánh. Dẫn phía trước năm tên cầm cờ cầm biển, đánh trống khau và rúc loa.

Chiếc rèm ấy, ngày ngày Lưu ngắm nghĩa không chán mắt, tấm tắc ngợi khen tài nữ công của người vợ đảm. Chàng chỉ phàn nàn một điều là trong bức thêu, Châu-long quên cái võng điếu của nàng. Chàng khàn khoản xin nàng thêm vào, nhưng nàng chỉ bí mật mỉm cười.

Còn chiếc rèm màn thứ hai, nàng khởi công đã tám tháng nay mà vẫn chưa xong. Lưu đòi xem trước, nhưng Châu-long chỉ có một câu từ tạ lễ phép:

— Thiếp cam đặc tội cùng lang quân; thiếp đã trót có lời cầu nguyệt Phật, Trời, xin cho bức thêu ấy được một vị tân khoa thường thức trước tiên. Nay còn có ba tháng nữa lang quân đã

tên chiếm bằng vàng. Lúc ấy thiếp xin quý gối tay nâng ngang mây kính cần dâng tác phẩm lên đề lang quân nhân lãm, thiếp tưởng cũng không muộn gì.

Lưu vui vẻ nghe theo, cảm động vì những lời vàng ngọc. Nhưng trong thâm tâm, chàng ao ước được xem. Chàng đã tìm đủ cách, lập đủ mưu mà vẫn không toại ý muốn. Chàng định bắt thỉnh linh lên vào phòng đề ngó

chàng tỉnh ngủ. Lờ lững dàng của Châu-long, trong đêm vắng, thăm thía, rung động tâm hồn, nhưng vẫn nhiễm dẫy về trang nghiêm khiến Lưu không những không dám mơ màng tới chuyện mây mưa trăng gió, mà còn kính sợ nữa, kính sợ hơn tiếng quát tháo của ông thầy học, thời chàng còn thơ ấu.

Nhưng đêm nay lòng chàng rạo rức khác thường. Chàng bản

vàng, ngày ngất, tưởng đương sống trong giấc mơ tiên. Và chàng thở dài cất giọng trong sáng ngâm câu ca dao:

*Đêm nay mới thực là đêm,
Rượu sớt như muối, dạ mềm như
đưa.*

Châu-long hiền thấu lòng chàng. Vì lòng nàng, bao đêm nay nàng cũng cảm thấy không được bình tĩnh, nhất từ hôm con chim oanh vàng, véo von hét trong hoa, đã cùng những ngày xuân êm ấm đến làm xao xuyến khu vườn đào đang nở.

Vấn biết tình yêu của Dương Lễ luôn luôn là cái mộc hộ thân cho nàng. Người chồng quân tử ấy, người bạn nghĩa hiệp ấy, nàng sợ ngang với trời, và nàng mến như một người cha nhân từ, không một lúc nào nàng không âu yếm nhớ thương.

Nhưng đêm xuân, gần một trang thiếu niên tuần tú, ai để mà cầm lòng cho được?

Tư tưởng bất chính chợt làm nàng rung mình kinh hoàng. Và nước mắt nàng ràn rụa ướt đầm cả hai bên má.

Trong khi ấy, Lưu-Bình bỗng cất tiếng ngâm một cô điếu, không phải cái giọng ngâm chính trực thường ngày, nhưng cái giọng lắng lơ trên gheo:

*Xuân như hoa,
Noãn khi vi.*

Đào hoa hãm tiếu, liễu thụ mi.

Điệp loạn phi,

Tùng lý hoàng oanh nghìn

Lương dầu tử yến nam ni,

Hạo đặng xuân khuê bất tự tri

Xuyết tán thi. (1)

Châu-long vẫn ngồi khóc. Và

nàng làm việc. Nhưng bao giờ phòng nàng cũng then cài cẩn mật. Và nàng chỉ thêu thùa và may về ban đêm, còn ban ngày nàng thu dọn cửa nhà, đi chợ làm cơm, một mình cặm rập đủ trăm công nghìn việc. Đêm, nàng thức rất khuya. Hễ thấy Lưu thưa tiếng đọc sách, ngâm thơ, nàng lại hăng dặng hoặc qua vách hỏi vài câu chuyện đề

khoản, đứng ngồi không yên, sách gấp trên án không buồn mở đọc.

Châu-long qua khe vách nhìn ra, hỏi:

— Kính thưa lang quân, lang quân ngọc thể bất an?

Lưu ngồi lặng hồi lâu: Tiếng Châu-long, chàng nghe du dương như lời ca, gợi tình như tiếng đàn tranh nấn nót. Chàng choáng

5 et 7, Rue Negret
(Place Negret)
HANOI
Hiệu thuốc
tây Vườn
Hoa Cửa
N a m
T ế l.
380

Pharmacie TIN
THAM HOANG TIN
Pharmacien de 1re classe

thuốc
m ở i,
glá hệ
Mở cử cả
buổi lixa

Docteur
Vũ ngọc Huynh
Lauréat de la Faculté
de Médecine de Paris

**NHÀ HỘ SINH
và DƯỠNG BỆNH**
72, 73, 74, RUE AMIRAL SÉNÉS
(sau nhà rươi)
TÉLÉPHONE 622

AN-THAI
GRANDE FABRIQUE DE POUSSE-POUSSE
2, Ruelle Nguyễn-trọng-Hiệp
HANOI

??? 1936
XE KIỀU MỚI

Gặp khi gió kếp mưa đơn,
Dùng xe « AN-THAI » chàng
con cò gi-

●
Có bán đủ cả: Vải, Săm, Lốp
và đồ phụ tùng xe tay.

nàng ăn vật áo vào miệng để Lưu không nghe thấy tiếng nước. Sự yên lặng của nàng trong đêm khuya yên lặng. Lưu coi như biểu hiện lòng ưng thuận. Quả quyết chàng lại gõ cửa phòng.

Châu - long giật mình hoảng hốt, hỏi dồn:

— Ai ? Ai ? Giời ơi !

Lưu cười, nũng nịu, say đắm :
— Bình đây mà !.. Nào phải ai đâu ?

Châu - long run rẩy bầy, lưỡng lự lại :

— Dám bầm... bầm ông... hỏi gì ?

— Kể thử sinh này xin phép được vào xem bức thêu của hiền thê.

Châu-long cổ trắn tỉnh trả lời:

— Dám thưa phu quân cho đến mai. Và tiện thiếp đã được phu quân chuẩn lời thỉnh của tiện thiếp: là bức thêu ấy tiện thiếp xin dâng trình phu quân khi nào phu quân áo bào gấm trở về.

Lưu giọng chột nhả:

— Nhưng nhờ tiền sinh không đậu thì làm thế nào ?

Châu-long tức giận đã toan gắt: « Thì đợi ba năm nữa ! », Nhưng nàng nén được lòng và vui vẻ đáp:

— Tiện thiếp chắc thế nào khoa này lang quân cũng đậu mà đậu cao nữa.

— Nhưng sao hiền thê lại không đề tiền sinh xem trước ?

— Dám thưa lang quân rồi lang quân khác biết tại sao.

Lưu ngần ngừ, định bắt chước anh chàng họ Phan dọa tự tử để được vào phòng tu của Kiều-liên. Nhưng tiếng gà gáy làm chàng giật mình vụt tỉnh mộng. Và chàng lấy làm hồ thẹn, lảng ra nơi án sách, lòng tự nhủ lòng: « Chờ đợi hơn hai năm còn được, há vài tháng nữa ! »

Tiếng đọc sách của Lưu trở

1. Xuân như vẽ. Hơi ấm bầy bầy. Hoa đào mỉm cười, lá liễu dương mi. Bướm bay loạn. Trên cây thông, cây mận cối oanh vàng rín rít. Đâu nhà con yến tía nữ non. Rạo rục trong buồng xuân ai giữ nỗi mình ? Lạm đề bài thơ mới này.

lại bình tĩnh như trước. Châu-long thở dài, nghĩ thầm: « Thoạt nạn ! »

Nàng tự ví với một người sắp ngã xuống giòng nước cuốn cuộn chảy, ngẫu nhiên vớt được cái rễ cây tuy mỏng mảnh nhưng đủ sức giữ mình lại.

Đã nhiều lần nàng có cái cảm tưởng muốn kêu cầu cứu, muốn bỏ về với chồng. Nhưng nghĩ tới cái trách nhiệm nặng nề chồng phó thác cho, nhớ tới những lời khấn khỏa của chồng và những lời sắt đá của mình, càng lại can đảm và quả quyết thành công, dù khó khăn, dù nguy hiểm đến bực nào cũng không sợ, không lùi.

Cái cảnh tượng nghiêm trọng

cái trọng trách chàng giao cho. Và nàng cam đoan sau khi đã giúp cho tình bằng hữu của chồng lưu thom thiên cổ, nàng sẽ trở về nhà tiết vẫn sạch như tuyết, giá vẫn trong như gương.

Câu trả lời của Châu - long, người vợ cả và người vợ hai cho là rất ngay thơ, và mỉm cười chế nhạo.

Trong hơn hai năm, Châu-long tưởng vẫn nhìn thấy cái mỉm cười ngờ vực ấy. Rồi sau cùng nàng cũng sinh ra tự ngờ vực mình, ngờ vực lòng đoan chính của mình. Lúc nhận lời chồng quả quyết ra đi, nàng đã biết diện mạo hình dung Lưu - Bình ra sao. Và nàng thăm ao ước rằng bạn chồng sẽ là một người

nhệm của nàng sẽ nặng nề, con đường nàng đi sẽ đầy chông gai. Lòng tự tin đã một vài phần rung chuyển. Và vì thế, những lời thề ước đã đến điều chặt chẽ: Dưới trăng, nàng bắt Lưu vạch đất thề rằng đợi khi nào chàng thành danh rồi hai người mới làm lễ thành thân.

Đêm hôm nay cũng là một đêm trăng sáng dịu dàng. Ánh vàng trong chiếu qua cửa sổ in xuống nền đất, bình những chậu song tre cùng với bóng nhạt rung rinh cảnh liêu tha thướt rủ bên thềm.

Cảnh tình tứ ấy gợi ra biết bao cảnh tình tứ khác trong cái đời vợ hờ của nàng. Nàng nhớ một đêm trăng, Lưu đã xin được cùng nàng họa thơ. Lưu đứng ngoài vườn, nàng ngồi trong cửa sò, mặt nhìn mặt, cách nhau chỉ có hàng chấn song mỏng mảnh. Nhưng có lúc cả hai đã cùng nhận thấy rằng hai tâm tình chẳng còn cách nhau mấy tí. Và cả hai cùng có cảm giác sung sướng, cái cảm giác ngáy ngất nũng nịu của thiếu niên và cái cảm giác e lệ, rụt rè của thiếu phụ.

Từ hôm ấy, Châu-long cố ý chối từ những cuộc xuống họa dưới trăng khuya mà nàng cho là nguy hiểm.

Chị Hằng nhón nhơ khoảng đầu cành thưa lá như mỉm cười với nàng, như xui giục nàng đi vào con đường bất chính. Nàng quay mặt vào phía trong, chăm chú nhìn ba chữ lớn mà ràng đã tự tay viết bằng mực đen lên vách trắng: « Tư vô tà ! » Và nàng thì thầm trong tâm trí: « Không được nghĩ bậy ! »

Còn ba tháng nữa thôi ! »

Còn ba tháng nữa nàng sẽ thoát nơi tối tăm để rong rạc đi trên con đường quang đăng của luân thường.

Nhưng ba tháng ấy, nàng cảm thấy quá dài, dài hơn hai năm rưỡi mà nàng đã vợ qua.

(Còn nữa)

Khai-Hung

chiều hôm ấy còn như hiện ra trước mắt nàng. Sau khi Lưu Bình tức giận bỏ đi, Dương Lễ kể hết nỗi niềm riêng với ba vợ, rồi hỏi trong ba người có ai dám nhận lời đi nuôi bạn thay chàng không. Vợ cả cười mắt nhắm nhắm là diên. Vợ hai cho là chồng thử thách, lễ phép chối từ. Đến lượt Châu - long, nàng nói vì chồng, vì danh nghĩa của chồng, nàng xin đảm nhận

tâm thường vẽ đủ mọi phương diện, một người mà nàng sẽ không cảm động lưu ý tới. Nhưng sự thực hiện ra trái ngược ngay buổi đầu, ngay hôm gặp Lưu trong quán trọ và trên con thuyền sang ngang.

Đêm hôm ấy là một đêm trăng sáng, dịu dàng. Nàng theo Lưu về nơi nhà tranh siêu nát. Và nàng đã cảm thấy rằng công việc của nàng sẽ khó khăn, trách

Nhờ những khổ công nghiên cứu, có thể biết trước được ngày khỏi bệnh

Phòng thuốc TRÁC VỸ bao nhiêu năm trôi thì nghiệm những phương thuốc gia truyền, bao nhiêu công phu cặm cụi trong buồng khảo cứu, đã chế ra nhiều thứ thuốc phong tình rất là công hiệu. Nhờ ở những phương pháp tuyệt diệu, phòng thuốc TRÁC VỸ sau khi xét bệnh kỹ càng, có thể biết trước được ngày khỏi

Dưới đây kể qua vài món thuốc linh nghiệm:

Thuốc lá tươi chữa bệnh lậu đi tiểu đau, buốt, uống vào một lúc thì bệnh 10 phần bớt 8.

Thuốc thực lậu dùng 1, 2 bản thì hết mủ máu.

Thuốc Tuyết ngọc lậu dùng hết 1 hộp đã thấy kiến hiệu. Giá Op.60.

Bổ thận trừ lảm, thuốc bổ thận, trừ tuyệt đi ngọc bệnh tình. Giá Op.75.

Thuốc Giang-mai gia truyền, chữa bệnh Giang mai đủ các thời kỳ. Giá Op.60.

Thuốc Phòng tích, chữa bệnh phạm phòng, ăn chậm tiêu, ợ chua, đầy da bụng, rức đầu, mỗi chân tay, mặt vàng v. v... dùng thuốc này khỏi ngay. Giá Op.50.

Thuốc Cai, chữa bệnh nghiện thuốc phiện, ai cũng bỏ được dễ dàng, không bị vát vĩa. Giá Op.60.

Thuốc Tê thấp, tê liệt, tê bì, đau gân, nhức xương, dùng 1 thang ngâm rượu xoa khỏi. Thuốc uống Op.40. — Thuốc xoa Op.40.

TRAC-VY Phòng thuốc trứ danh chữa bệnh hoa liễu

62, PHỐ HÀNG CỐT — HANOI

28, PHỐ BẾN CỬI — NAMDINH

Chuyện tình cờ

MƯỜI GIỜ SÁNG thứ hai, mùng năm tháng chín. Trời đẹp, và mặt hồ gươm đa tình. Lêta phớt phớt trong lòng và yêu đời thêm một chút.

Yêu đời vì đời vui vẻ, và cũng vì đời có nhiều cái lỗ bịch dờ dẩn để Lêta cười.

Đang nghề nghện trên chiếc xe tay, không một chút bận lòng đến chúng sinh tấp nập quanh hồ, Lêta bỗng nghe có tiếng gọi.

Xe dừng, Lêta ngảnh lại thì trông thấy một người vừa vẫy vừa tiến đến.

Lúc đến cạnh xe, người kia hỏi:

— Có phải ông là Lêta không?

— Chính đấy, ông hỏi gì?

— Ông muốn tát tôi thì cứ tát đi.

Lêta ngạc nhiên. Sao lại có người xin Lêta một cái ơn lạ lùng như thế nhỉ.

Nhìn kỹ thì cái mặt muốn tát là một bộ mặt xám xịt, hai mí mắt nặng, gương mặt lơ dờ ngái ngủ, làm cho cả về mặt có một thứ tính thần buồn rầu.

— Ông muốn tôi tát ông à? Nhưng hơi phiền, vì tôi ít thì giờ quá.

— Thế để lúc khác sẽ nói chuyện.

Lúc khác?

Chả biết lúc khác Lêta có chiều được ý người lạ mặt ấy không? Đời có lắm cái ước muốn kỳ quặc thế!

Vừa quay đi Lêta vừa nghĩ thế, chợt ngờ ngờ nhớ đến một chuyện.

Và luôn thế nhớ đến một người.

Bảo xe quay lại, Lêta gọi người kia hỏi:

Này ông, có phải ông là Trần quang Căn không?

Người kia đáp phải.

Thảo nào! Trần quang-Căn, hẳn một vài bạn còn nhớ, là cái ông đội tên người khác để gọi điện thoại đến *Ngày Nay* ấy mà. Hồi ấy Lêta đã được dịp biết cái can đảm của ông, và nói bừa cái can đảm ấy.

Lêta nói bừa, rồi Lêta quên đi.

Nhưng ông Trần quang Căn nhớ mãi. Và ngậm hờn.

Và muốn cho Lêta tin rằng ông Căn can đảm thực chứ không bừa bừa, ông Căn nói:

— Ông có muốn tát thì tát đi!

Câu nói có đủ cả sự cương quyết

Ở KHÂM THIÊN VỀ.— Thôi, bác về nhé.

— Tôi sợ ma...

— Đèn điện sáng thế thế này mà anh cũng sợ ma à?

— Không ma femme

của sự bạo dạn

Lêta thấy vậy, nhắc khẽ đến câu chuyện điện thoại, và tặng ông một danh từ nhỏ để đáp lại mấy câu thô lỗ của ông.

Người can đảm bỗng hóa ra người hung hăng. Và sự hung hăng dữ tợn thêm vì sau ông Căn có một ông bạn to béo đứng ủng hộ.

Rồi, thu cả sức vào cánh tay mạnh mẽ, xuất kỳ bất ý ông ấy quai cho Lêta một cái đáo để hùng hống.

Nhưng cái tay nặng cân ấy, phiền thay! lại không... đạt được tới mục đích. Tay Lêta không mạnh lắm, nhưng có một sức khó hiểu.

Nó thu về trước ngực cân lối đi của thể công kích và luôn thế đưa thẳng ra. Cừ chỉ ấy khiến người can đảm lùi bản lại một cách hùng dũng.

Và bộ mặt tái xanh đổi thành bộ mặt tái xám.

Và Lêta được thấy một tấn kịch hiếm có: sự can đảm của ông Trần quang Căn vừa biến thành sự khỏi hải.

Đã lâu Lêta không được cười, không bao giờ được cười nhiều như lần này. Cũng nên cảm ơn ông Căn.

LÊTA

Trước Vành Móng Ngựa

Không xin phép

PHIÊN TOA hôm nay có lẽ là phiên tòa riêng của thành phố. Ngoài một việc để chó chạy rông ngoài đường chỉ toàn là việc chữa nhà, làm nhà không xin phép cả Nguyễn cáo, thành phố, thì thay mặt có một ông thầy kiện cao lênh khênh, ngất ngưỡng như sếu và đen như qua. Giúp sức, có mấy ông tây sở Vệ sinh. áo cụt tay, quần đùi chèn, có vẻ sắp sửa đi quần ngựa hơn là ra trước công đường. Bị cáo nằm sấp người ngồi đợi thành một dãy dài phía bên kia.

Bắt đầu là một ông hỏi trán, béo tốt, áo xa tây bóng, khăn lượt chỉnh tề, rõ ra về một nhà giàu sự. Nhưng cặp mắt dữ tợn với nước da màu chì như báo cho ta biết rằng ông là người khắt khe và tàn liệt:

— Ông có chữa nhà không xin phép không?

— Bẩm tôi có chữa nhà gì đâu. Nguyên chỉ có cái ga-rai (ý chừng ông muốn nói cái garage) bỏ không, nên tôi có cho người ta thuê làm cửa hàng làm phước.

Ông chánh án cười.

— Có lẽ là làm phước cho ông. Theo tờ trình của sở Vệ sinh, thì ông đã sửa chữa ít nhiều cái nhà để ở to để làm ra cái nhà ở kia mà?

— Vâng, thì cũng phải làm cho nó ra về chút đỉnh thì mới ở được ạ.

— Ấy thế là ông nhận tội rồi. Ông muốn sửa chữa thì phải xin phép. Và lại cái nhà ở to, đầu ông sửa chữa đi nữa, cũng không dùng làm nhà ở được, nó chỉ dùng để ở to mà thôi.

— Nhưng mà tôi không có ở to!

— Không có ở to thì để không.

— Ồ! thế thì phi quá.

Ông chánh án cười và tuyên án phạt năm quan và bắt nhà ở to phải dùng để ở to, đầu phi của

cũng vậy. Thế chán ông hỏi trán là một bà đứng tuổi, vẻ hiền lành thực thà.

— Bẩm ba tòa con lớn, quả con oan.

Ông chánh án cười:

— Thì đã biết là gì mà kêu oan? Bà có nhận đã chữa nhà chưa xin phép không?

— Bẩm có.

— Thế thì còn oan nỗi gì?

— Nhưng con đã trả tiền phạt một lần rồi.

Ông chánh án bật cười:

— Ra bà tưởng trả tiền phạt một lần là cứ việc mà chữa chạy. Nếu thế thì tiền quá. Người ta phạt ba, bà nộp tiền rồi phải thôi không được chữa nữa. Nếu bà cứ chữa thì người ta cứ phạt, phạt mãi, mỗi ngày có thể phạt được một lần, bà nghe chưa!

Bà đứng tuổi sững sốt, ngáy người ra nhìn đến nỗi không nghe thấy tòa tuyên án phạt 3 quan. Mấy bà nữa, ý chừng cũng sắp giờ cái lý sự ấy ra, nhưng nghe ông chánh án giảng, đều vội vàng nhận lỗi và nhận tiền phạt một cách nhanh chóng.

Sau cùng, là một ông to béo, có vầng trán rộng và hai cón mắt thô. Ông cười xòa và nói lớn:

— Bẩm con không làm thêm gác. Con chỉ có đảo ngói mà thôi.

— Nhưng, theo tờ trình sở Vệ sinh, thì anh đã nâng cao trần lên kia mà?

— Bẩm không. Con không xin phép thật, nhưng con chỉ có đảo ít ngói, và thay mấy cái dui hồng, thì con có trộm phép quan lớn con thay đi thôi.

— Thế thì tôi cũng trộm phép anh mà phạt anh 5 quan.

Ông to béo bùi ngùi bước ra về. Ông ta không còn trộm phép nữa.

Hoàng Đạo

QUAN, thét — À, các thầy hôn thét. Các thầy mang biển thuốc để định của tôi đó sao?

LÝ TOÉT, run sợ — Dạ, bầm quan lớn, chúng con đảo dấm. Nguyên con nghe nói bà lớn bị bệnh nóng sốt, uống đủ các thứ thuốc mà không khỏi nên chúng con lòng thành mua một tá «Khang-Kiến Thời Nhiệt Tân» để bà ơn dưng. Xin quan lớn xét cho XẢ XE — Bẩm chúng con đã kinh nghiệm, chỉ 5 phút khỏi sốt.

QUAN, hớn hờ — À ra thế, cảm ơn các thầy, có phải hiệu Khang-kiến ở Hanoi không? Ấy bà lớn vì uống thuốc Điều kinh ở hiệu ấy có 0p.50 một hộp mà có thai, rồi để tưởng cháu thứ tư đó. Hiệu ấy lại có thuốc «Bào Thai» giá 0p.30 rất tốt.

SER V. PUBL. K. K.

KHANG-KIẾN được phòng 94, Hàng Buồm — Hanoi

Áo Len Mùa Rét

Các Ngái...
Mua buôn, mua lẻ,
Nên đến hiệu dẹt

PHUC-LAI
87-89, Route de Hué - HANOI
Téléphone 974

Hàng tốt đã có tiếng.
Nhiều kiểu rất thanh nhã.
Giá hạ hơn các nơi.

Creations
BONNETERIE
PHUC-LAI

Áo Len Mùa Rét

Các Ngái...
Mua buôn, mua lẻ,
Nên đến hiệu dẹt

PHUC-LAI
87-89, Route de Hué - HANOI
Téléphone 974

Hàng tốt đã có tiếng.
Nhiều kiểu rất thanh nhã.
Giá hạ hơn các nơi.

Ở xa xin viết thư về Mỹ

Ngày 8 Septembre

NGHỊ VIỆN BẮC KỲ ĐÃ KHAI MẠC

Ngày các ông nghị mới bắt đầu làm việc

Khóa nghị viện năm nay là khóa nghị viện mà chúng ta mong mỏi và hy vọng hơn hết. Bởi viện đã có nhiều người trẻ tuổi và có trí thức, lại thêm 13 ông nghị Mặt Trận Dân Chủ, những người đã có một chương trình rõ ràng và nhất định.

Các ông nghị sẽ làm được những việc gì? Nghị viện năm nay sẽ có những sự thay đổi gì? Các ông nghị sẽ trả lời cho chúng ta. Ở cách hành động của các ông nghị, chúng ta sẽ hy vọng hay thất vọng, sẽ còn tin nhiệm vào viện nữa hay không?

Cuộc điều tra « CHUNH QUANH NGHỊ VIỆN » đang ở trang sau, đã tỏ bày dư luận của tất cả các hạng người trong xã hội đối với viện dân biểu và các ông nghị. Chúng ta có thể kết luận được hai điều:

1.) Chính phủ biểu ai cũng đồng ý nên bỏ.

2.) Đối với nghị viện, công chúng rất hoài nghi, lãnh đạm, không đề ý đến.

Chính về phần nghị viện và các ông nghị có thể trả lời được hai điều đó: nếu tư cách người nghị viên xứng đáng thì tự khắc chính phủ biểu phải hết. Nếu nghị viện không là một sự vô ích, nếu các ông nghị lúc nào cũng sốt sắng làm việc, thì tất cả mọi người sẽ chú ý đến viện, sẽ mong mỏi ngày viện họp.

Các ông nghị từ đây có thể tỏ được chàng cho quốc dân hiểu viện dân biểu không phải là một sự vô ích và các ông nghị không phải là những người chỉ biết ăn và gặt?

Muôn biết các ông nghị làm việc ra sao, và theo rồi hành động của nghị viện:

NGÀY NAY SẼ XUẤT BẢN

“SỐ ĐẶC BIỆT VỀ NGHỊ VIỆN”

ra ngày chủ nhật 18 Septembre 1938

Những bài tường thuật, phóng vấn và điều tra trong viện và giữa các ông nghị. — Những cách làm việc, những mưu mẹo mảnh khỏe của các ông nghị.

Những cái bí mật của cuộc tranh cử Nghị-trường.

Các ông nghị Mặt Trận Dân Chủ làm được việc gì?

Độc số « ĐẶC BIỆT có tranh ảnh VỀ NGHỊ VIỆN » của NGÀY NAY
Những bài của HOÀNG ĐẠO, THẾ LỮ, KHÁI HƯNG, NGUYỄN HỒNG,
TRỌNG LANG, TÚ MỠ, XUÂN DIỆU, THẠCH LAM. Những phóng sự của
TRỌNG LANG, NGUYỄN HỒNG, NHỊ LINH, LÊTA. Tranh khôi hài của RIGT.

Thơ vui của TÚ MỠ

CHI TUNG QU AN HI NG HI VI TIEN

Thiên điều tra này đã tiếp nhận trong tất cả các hạng thư đến người nhà quê. Những câu trả lời mà chúng tôi nhận, thành thực, và có giá trị vì sự thành thực đó. Đây là dư luận chân thực của các giới đối với nghị viện.

<p>Ông có ý muốn ra làm nghị viên không? Ông sẽ yêu cầu gì? Nếu là dân bà: bà có muốn chông làm ông nghị không? Nếu là cô: cô có muốn lấy chông nghị viên không?</p>	<p>Khóa nghị viện mới này có hơn các khóa trước không? Ông có hy vọng gì không?</p>	<p>Chính phủ biểu trong viện có nghĩa lý gì không? Nên để hay nên bỏ?</p>	<p>Nghị viện có lợi gì cho quốc dân không? Nên để hay nên bỏ?</p>	<p>Ông Nghị là người thế nào? Ông nghĩ với ông quan ai hơn, ai kém?</p>	<p>Nghị viện sắp họp, ông (hay bà) có biết không?</p>	<p>Ông có ý muốn ra làm nghị viên không? Ông sẽ yêu cầu gì? Nếu là dân bà: bà có muốn chông làm ông nghị không? Nếu là cô: cô có muốn lấy chông nghị viên không?</p>
<p>Không.</p>	<p>Thấy có nhiều người thanh niên ra làm việc tôi chắc cũng có hơn trước. Tôi không có hy vọng gì rõ rệt.</p>	<p>Không. Nên bỏ.</p>	<p>Có. Nên để.</p>	<p>Một người thay mặt dân và đặt ý muốn của dân lên chính phủ. Ông Nghị hơn về phẩm giá.</p>	<p>Không.</p>	<p>Không.</p>
<p>Có. Làm để tranh đấu, để hợp lực với các đồng chí sẽ gặp thấy trong viện. Yêu cầu chính phủ để làm đến mục sống của người nghèo.</p>	<p>Nếu Phạm huy Lục hay một người tương tự như ông này làm nghị trường thì khóa mới này cũng không hơn gì. Phải thanh niên có trong viện nhưng phải thẳng thì mới có hy vọng.</p>	<p>Sao lại để bọn « bà có » này ở trong viện để làm lý việc của các nàng dâu (chỉ các ông nghị).</p>	<p>Hiện từ trước đến giờ thì không lợi gì, lại còn hại nữa vì chính phủ lấy viện làm cái mồi để tránh những điều công kích. Thì dụ việc thuê thân vừa rồi nếu không thay đổi được thì nên bỏ.</p>	<p>Một người cao hừng nhất thời ra đưa đời, vào viện để lấy tiếng, rồi gặp gì bàn này. Khó so sánh làm.</p>	<p>Có. Nhưng biết vì một nhà có tiền lạc đến đoàn Lynch Sàng.</p>	<p>Có. Làm để tranh đấu, để hợp lực với các đồng chí sẽ gặp thấy trong viện. Yêu cầu chính phủ để làm đến mục sống của người nghèo.</p>
<p>Không.</p>	<p>Có. Vì việc bầu bán không tệ quá như trước nữa. Đã hơi có sự kén chọn.</p>	<p>Không hiểu.</p>	<p>Không lợi lắm. Có xin được gì đâu? Nhưng từ nay trở đi...</p>	<p>Người thay mặt dân bàn việc ích lợi. Nghị hơn quan. Vì làm quan ở xã ta người ta coi thường rồi.</p>	<p>Không.</p>	<p>Không.</p>
<p>(Về bề ngữ trả lời ngờ ngẩn) Băn khoăn. (Ngạc nhiên)</p>	<p>Không biết.</p>	<p>(Không trả lời).</p>	<p>Chúng cháu không được rõ.</p>	<p>(Ngạc nhiên và sợ hãi) Chúng cháu không biết quan nào cả.</p>	<p>Không.</p>	<p>(Cho là một câu hỏi đùa, nên chỉ cười).</p>
<p>Không.</p>	<p>(Trả lời miễn cưỡng) Chắc cũng hơn...</p>	<p>Không biết.</p>	<p>Nếu xin dám được thuê thân thì có ích.</p>	<p>(Ngạc nhiên) Người... bệnh vực những người lao động. Tùy thích (ai thích quan thì quan hơn ai thích nghị thì nghị hơn).</p>	<p>Không.</p>	<p>Không.</p>
<p>Xin chịu thôi ạ!</p>	<p>Ở nhà quê như ở tù ấy. Thành phố không biết năm nay đói ông</p>	<p>Chính phủ biểu hẳn giỏi hơn dân biểu, quan tây miễn là mới cử ra. Hồ thì ra là khám nhà</p>	<p>(Giọng bán bạc (âm phơ) Ông nào cũng ưa mình mình hơn ông nào. Ông nào thì thì tôi</p>	<p>Là người bòn bòn việc dân. Chưa trước thì không bằng ông huyện, nhưng lại người ngang với</p>	<p>Xem báo viên biết.</p>	<p>Xin chịu thôi ạ!</p>

CÂU HỎI

Q. NG. B. TUNG
Q. NG. X. BAO
Q. NG. V. TOAN
Q. N. V. M.
Q. NG. V. MAO
Q. SAN

ÔNG NGUYỄN VĂN KHẢI
Nhà báo

Xem báo vẫn biết.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

ÔNG TRỊNH ĐÌNH GIÁO
Lý tưởng lang

Có.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

ÔNG NGUYỄN VĂN CỬ
Chỉ hiệu sách

Có.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

ÔNG NGUYỄN NGỌC THUẦN
Thầy xem tướng ở

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

CÔ LAN
Cô đầu vận-thải

Có.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

SĨ CỬ
HÒA GIẢI

(Về lo ngại)

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

ÔNG NGUYỄN VĂN THỦ
Walman xe điện

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

MỘT NGƯỜI KHÔNG CHỊU NÓI

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Có, nếu quyền hạn nghị viên rộng ra. Sẽ yêu cầu lấy quyền nghị quyết cho nghị-viên và mở rộng việc bầu cử.

Có muốn. Nếu có tiền, có đủ tư cách... Yêu cầu à? Nhiều thứ làm; chẳng hạn: về thuế má (gồm /hạnh /thạo) về sinh hoạt của dân.

Không, tôi bận làm. Vào viện mà không để hết tâm lực làm việc được thì vào làm gì?

Tôi muốn có người nhà làm ông nghị để kêu những việc ác liệt của lý tưởng lang tôi, với xin giảm thuế.

Làm bà nghị cũng được. (cười) /ngồi nghe).

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Phải đợi họ làm việc. Có hi vọng vì có những ông nghị trẻ, nhất là có bọn người làm việc theo một chương-trình.

Chắc khỏe hơn khóa trước. Nếu các ông nghị mới giữ được lời hứa cho dân nhờ thì hy vọng của họ... /hạnh /thạo) về sinh hoạt của dân.

Hơn, nhưng không hơn một cách rõ rệt. Có hy vọng vì đó (tiền nhiệm những khóa mới này dự bị cho bước tiến của những khóa sau.

Người mới bây giờ giới cho (tiết độ thông minh, không như ngày xưa. Ngày xưa quan sát cho ai làm & muốn dân chỉ biểu thị được làm. Bây giờ không thể nói.

Khóa này xoang thối. Mọi năm nhà em còn dọn díp hơn.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Đề làm gì?

Không biết rõ hơn này. Hình như có một ông thuộc vào hạng này ở trong viện cũng chỉ ngồi suốt buổi thôi. /Đề đấy) kể thế thì... bỏ hay để cũng vậy.

Nhan dần đại biểu, sao lại có cả đại biểu của chính-phủ?

(Không có ý kiến gì).

Chăm-phu biểu là cái gì cơ à? /Chăm-phu biểu là cái gì cơ à? /Chăm-phu biểu là cái gì cơ à? /Chăm-phu biểu là cái gì cơ à?

(Lo ngại và ngạc nhiên) Tôi không biết thế nào mà nói.

Không nghe thấy nói đến họp này. Nhưng là người của chính phủ cứ ra thì nên bỏ.

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

Không có lợi gì. Nếu chế độ nghị-vương không thay đổi, thì bỏ còn hơn.

Kể ra thì cũng chả thấy cái ông ấy làm gì lợi cho dân được như. Bỏ hay để... (cười)

Có lợi, nếu các ông nghị dừng ở một, biết trách nhiệm, quên tu lợi, có can đảm, và biết rộng đi xem xét công việc của chính-phủ.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Ông nghị là một quan viên huân chương Bông thế nào được quan? (Về nói chuyện). Nhưng đi vào đây thì ai cũng là quan, ai cũng là anh tuốt. (cười)

Chồng tôi vàng lệnh quan chắc coi chửa này thì chỉ biết làm làm niềm niềm với việc nhà chửa... Chồng tôi không được rõ gì cả. (Nói sang chuyện khác để khỏi phải trả lời)

Người thay mặt dân, yêu cầu những điều dân cần. Ông quan chỉ có quyền về mặt hạt. Ông nghị hơn ông quan.

Không được biết. Chồng cháu chỉ thấy người ta gọi quan nghị. Chắc cũng gần như làm quan.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

Không.

(Cười, tưởng người ta nói rồi)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

(Không trả lời)

CHÚNG TÔI ĐI PHÒNG VẤN...

của **THẾ LỮ** và **TRONG LANG**

Ở nước ta, những cuộc phỏng vấn như « Chung quanh nghị viện » chưa có tờ báo nào làm. Nhà phỏng vấn cũng chưa quen phỏng vấn, mà người các giới cũng chưa quen bị phỏng vấn. Cho nên cuộc phỏng vấn và điều tra của chúng tôi có nhiều sự bất ngờ và rất buồn cười...

PHÒNG VIÊN, theo định nghĩa của một văn sĩ Pháp là anh chàng chơi phiếm lấy tiền công: le flâneur salarié. Bởi thế mấy ngày phỏng vấn của chúng tôi cũng là mấy ngày chạy nhông để có dịp tiêu tiền của nhà báo.

Tôi được dịp nhớ đến câu chuyện làm báo bên tây. Một nhà phỏng vấn kia được nhà báo phái đi phỏng vấn ở một tỉnh nọ. Tiền phí tổn nhà báo đưa 200 quan, nhưng buộc phỏng viên lúc trở về phải kê các khoản tiêu cho tường tận. Cuộc phỏng vấn chỉ tốn có một phần nhỏ trong số tiền ấy, nhưng nhà phỏng viên không muốn hoàn lại chỗ tiền còn thừa. Chàng ta liền làm báo kê khai rất tường tận như sau này :

Tiền xe khứ : 15 quan
 Tiền xe hồi : 15 quan
 Ăn một bữa : 20 quan
 Và sau cùng thêm một khoản tiêu :
 Tiền vặt : 150 quan

Tổng cộng lại thì vừa đúng 200 quan chẵn.

Một nhà phỏng viên khác cũng kê khai tường tận để nhà báo trả tiền :

Mua một con ngựa 280 quan
 Bán lại con ngựa 120 quan
 Tổng cộng 400 quan

Lý thú nhất là ông phỏng viên cộng cả tiền mua và tiền bán và nhà báo cũng cứ do tờ khai ấy trả đủ số « phí tổn ».

Tôi kể lại câu chuyện ấy để yên ủi Thạch Lam và yên ủi cả tôi trong lúc sắp ký bằng xuống kết lấy tiền để đi làm cuộc điều tra về chung quanh nghị viện.

Rồi cuốn sổ nhét túi, máy ảnh sách ở tay, chúng tôi mạnh bạo đem những câu hỏi dự bị ở nhà đi phỏng vấn khắp Hà-nội.

Đó là cuộc phỏng vấn không tiền khoáng hậu ở nước Nam. Bởi vậy nó không dễ dàng lắm.

Đi phỏng vấn một vị tai mắt về một vấn đề lớn lao, là một công việc rất dung dị. Thí dụ phỏng vấn ông Thống sứ về cái vấn đề chính phủ biểu cử khố.

Chỉ việc viết bức thư đại khái thế này : « Thưa Ngài, xin ngài cho phép chúng tôi đến ngày ấy giờ ấy cho phỏng viên đến hỏi sự sáng suốt của ngài về mấy điều... v.v. » Khi ông Thống sứ trả lời « Xin vâng » Thế là nhà báo thế nào cũng có một bài có giá trị.

Nhưng phỏng vấn các hạng người gặp trong phố ; đột nhiên cần người ta lại và đột ngột hỏi :

— Ý kiến ông (hay bà) về nghị viện năm nay thế nào ?

Thì tám chín lần trong mười lần người bị hỏi đều nhìn người hỏi một cách ngờ vực. Người bị hỏi có vẻ lo sợ nữa, và sẽ đưa mắt trông sau trông trước để tìm đội xếp, và khi gặp đội xếp và có thể nói :

— Ông đội xếp ơi, cái nhà ông này hình như ở ca-ba-nôn (1) vừa mới trốn ra.

1) Nhà nhốt những người điên.

SÁNG NGÀY 8 SEPTEMBRE Ở KHAI TRÍ Trò dân biểu lại khai diễn

Sáng thứ năm vừa rồi (8 septembre 1938) nếu bạn có máy truyền thanh và mở đúng lưỡng điện Hà-nội, tai bạn cũng nghe thấy như chúng tôi, một bài chúc từ bằng tiếng Annam, đọc kể cả nhỏ nhe ; một bài tiếng Pháp đọc nhanh hơn, và sau cùng một tràng diễn văn đều đều, buồn buồn như một tờ trình về các việc trong nước. Đó là những lời mở đầu thường lệ, — vô ích mà cần phải có — để làm cho quan trọng cuộc lễ khai mạc Viện Dân Biểu khóa này.

Vi quá thực Viện Dân Biểu đã khai mạc. Khai ở hội quán hội Khai Trí Tiến Đức, và trong một bầu « không khí » mới mới, vì có những ông dân biểu mới mặt đại diện quốc dân.

Bề ngoài người ta thấy đã có sự thay đổi. Nhiều thân thể ông nghị đã được bao bọc trong một hình thức văn minh tân tiến : bộ quần áo tây. Nhưng sự tiến bộ chỉ có thế.

Những hy vọng chúng tôi đem đến đây trong lúc bước đến chứng kiến lễ khai mạc, tiêu tán ngay từ lúc người ta đọc xong những bài diễn văn.

Đó là lúc « viện » bầu nghị trưởng.

« Bầu nghị trưởng ? » Cái tiếng to tát quan trọng này dùng để chỉ một việc tranh dành. Một việc chiến đấu ngấm ngấm trong đó tiền bạc thay cho tâm trí. Chúng tôi đã trông thấy rõ những cử chỉ

ươn hèn của các ông nghị lớn bỏ phiếu. Những bộ mặt vờ vịt, những lớp kịch vụng đại họ đóng để cho công việc họ có một vẻ công bằng ! Sự hành động đường hoàng và những cử chỉ ngay thẳng là sự hiếm có trong đám người vô nghĩa lý này !

Vậy mà công việc ấy cũng có đủ hiệu lực để công nhận người đứng đầu cho họ.

Sau cuộc bỏ phiếu lần thứ hai, cũng buồn cười như lần thứ nhất chưa hợp lệ, người ta tuyên bố một điều quái gở : Ông Phạm lễ Bông làm nghị trưởng viện dân biểu Bắc-kỳ.

Nhưng sự kinh ngạc khi đã qua rồi, người ta không phàn nàn gì nữa : Ông Bông, ông Lục hay cá anh chàng tối tăm là Nguyễn văn Lộ làm viện trưởng thì cũng thế, có khác gì anh A hay anh B ? Một trong mấy ông đó làm viện trưởng hay không thì Viện Dân Biểu cũng vẫn thế.

Nghĩa là vẫn vô nghĩa lý như thế, vẫn là cái trò che mắt dân chúng, vẫn là một nơi có « danh tiếng » mà những trí thức thấp kém dùng để tìm vinh dự chomình.

Ngày khai mạc nghị viện năm nay, cũng vẫn như mọi năm, là giờ mờ màn của một trò nghịch mắt. Bởi thế những người vui tính nhất cũng không muốn cười nữa. Người ta chỉ có một nguyện vọng tha thiết cho lần kịch ấy hạ màn đi thôi !

NGÀY NAY

Đó chỉ là chuyện dễ chừng, nhưng cũng làm chúng tôi băn khoăn. Muốn vững dạ, chúng tôi vào một hàng café phỏng vấn một bữa điếm tâm trước.

Cuộc phỏng vấn đó có nhiều ý vị hay và có một hiệu quả chắc chắn. Chúng tôi « yên bụng » đi mở cuộc điều tra ở nhà một ông chủ hiệu sách hàng Gai.

Đầu đi, đuôi lọt. Trong số người bị chúng tôi hỏi, lại có những người rất nhã nhặn vui lòng nói rộng các ý kiến của mình về nghị trường. Nhiều người tỏ vẻ ngạc nhiên, song cũng đáp lại chúng tôi bằng những lời rất chân thành. Duy chỉ có những người « công dân » không đọc đến tờ báo bao giờ là những người khó giấu chuyện nhất.

Bốn năm người phu xe hết lòng tin rằng chúng tôi là bọn mặt thám đi dò xét, nên họ hết sức kín đáo, im lặng, và tránh xa hai anh chàng hiện hậu nhất đời. Chúng tôi phải mua chuộc sự thân mật của họ người khác bằng mấy giờ xe, phải gọi những chuyện đầu đầu ra nói rồi thỉnh thoảng len một câu hỏi vào để cho họ thẳng thắn đáp lại.

Cuộc phỏng vấn tốc hành ấy có một chủ ý tha thiết : lấy sự thực trong những lời bất chợt được ở

miệng quốc dân Tên họ sẽ là đảm bảo rõ ràng, và hình ảnh là những chứng cứ linh hoạt. Khi nào có lời yêu cầu của người chịu phỏng vấn, chúng tôi phải dấu cả hình ảnh lẫn tên. Thí dụ một vị linh mục và một người cảnh sát. Lúc đó phải có một bức ảnh « giả tá » chụp những vật có liên lạc với chức nghiệp hai người ấy để thay vào. Về vị linh mục, không có gì khó khăn, nhưng về người cảnh sát thì tôi phải dùng đến một vài mưu chước nhỏ.

Cảnh sát với mấy ảnh hình như là hai vật ghét nhau dữ lắm. Hay nói cho đúng chỉ có cảnh sát có ác cảm với cái máy ảnh vô tri giác, và bao giờ cũng tranh xa. Tôi cứ nói với một vài ông cho tôi chụp cái tay cầm « chày » để làm biểu hiệu cho người cảnh sát trong bài của tôi, nhưng không ai nghe hết. Một lần muốn chụp cái mũ của họ cùng với cái vai có thêu chữ « police » tôi phải treo lên một cái cột giây điện ở đầu phố, đợi họ đến trông thấy tôi và biến phát tôi sẽ thừa cơ hội để chụp ; nhưng hôm ấy họ cũng không thèm phạt tôi mới buồn chứ !

Mấy cái nắm tay cầm chày, tôi chụp trộm ở những lúc gặp gỡ tình cờ, đều bị nhòe hết.

Thế-Lữ

(Xem tiếp trang 18)

Ngày Nay

Tuần báo ra ngày chủ nhật

Mua báo kể từ 1er hay 15 tháng tây

Mua báo phải trả tiền trước

	Một năm	6 tháng
Đông-dương	4\$20	2\$20
Pháp và thuộc địa	4.80	2.50
Ngoại quốc	8.80	4.80
Các công sở	8.80	4.80

Ngân phiếu gửi về :
 M. le Directeur du **NGÀY NAY**
 TÒA SOẠN và TRỊ SỰ
 80. Av. Grand Bouddha, Hanoi
 Giấy số 874

Docteur ĐẶNG VŨ HỶ

Ancien Interne de l'Hôpital Saint Lazare de Paris.
 Spécialiste des maladies vénériennes & cutanées

CHUYÊN MÔN VỀ :

Bệnh hoa liễu — Bệnh đàn bà

Sửa trị sắc đẹp

Khám bệnh

Sáng 9 giờ đến 12 giờ

Chiều 3 » — 7 »

Chủ nhật mở cửa buổi sáng

Chỗ ở và phòng khám bệnh

16 & 18 Rue Richaud — Hanoi

(đặc phố Hội-vũ)

Tél. 242

Hạt sạn

Phạt quá nặng

V.B. số 610, trong bài « Hội Cứu tế hợp hội đồng » (Thái-bình):

3-) Và rồi khi đi thăm các gia đình ấy, nếu xét ra những viên khán hộ ở các hạt làm việc không được tận tâm thì phạt cho họ (carte) để thay vào lĩnh từng kỳ một cũng được.

Vì họ không tận tâm mà phạt carte bắt họ đi lĩnh « hĩa » thì họ cũng chẳng vui lòng đâu!

Và ai người ta lại đại thế?

Thay bệc

T. T. T. Năm số 14, trong chuyên « Lá thu rụng »:

Em treo sẵn lên giường, đỡ Thảo ngồi lên để cho Thảo tựa vào em và vuốt lại cho Thảo hai mái tóc mai xõa xuống chán.

Tóc mai sõa xuống trán, vì nó đã leo lên đồi chỗ cho tóc gội bỏ xuống mọc ở dưới hai bên thái dương?

Đủ mặt

Cũng số báo ấy, trong chuyên « Quý phái »:

Rồi ông quay lại... Lão Đầu đã lên pha nước và chia bài. Trừ giáo sư Huỳnh, cũng đã đủ bàn tổ tôn.

Vậy trong đóm con bạc cùng họ này, ai là « tổ »? Ai là « tôn »?

Một nghề khó

Hà thành thời báo số 1, trong bài « Cuộc thi nghề »:

7-) Nếu ông Nguyễn Giang không làm nghị viên và làm Âu Tây tư tưởng nữa thì nên làm nghề gì?

Làm nghị viên thì ông Nguyễn Giang ít ra còn có thể đến làm phống ở Khai Trí, chứ làm Âu Tây tư tưởng thì ông ấy làm thế quái nào mà chui vào óc Tây được?

Khâu hiệu

V. B. số 616, trong bài « Cướp phá nhà ông lý trưởng Đông duyên » (Hanam):

...hơn 20 tên cướp tự do kéo đến cổng nhà ông lý trưởng đương thứ Đỗ Văn Nguyễn đốt ba tiếng pháo cối làm khâu hiệu rồi phá cổng xông vào sân bắt hồng.

Trương thế thì « pháo hiệu » chứ?

Như vẹt?

Cũng số báo ấy, trong bài « Vết xe đò »:

Những điều mà trẻ con Tây học thuộc lòng từ thuở 12 đã làm cho bao nhiêu thí sinh Annam phải lưỡng cuống.

Những điều ấy là những điều gì, vì ngoài bài « récitation » trẻ con Tây chẳng học cái gì thuộc lòng bao giờ cả.

Faire gì?

Vit Đức số 11, trong mục « Ciné »:

Báo Cinémondie vừa đây có viết một bài « Muốn làm khoái người ta » (Pour plaire) dưới chữ ký của Yvette Lebon.

Pour plaire? Nếu vậy phải để rõ: « Pour plaire khoái » thì mới đúng giọng Vit Đức.

Cũng dùng chữ

V. B. số 517, trong bài « Vấn đề dân xuy đét »:

Ông Neville Henderson, Đại sứ Anh tại Berlin, đã trở về Londres hôm qua. Hôm nay, ông hội trưởng với thủ tướng Chamberlain.

Ông Đại sứ Henderson hội « trưởng » với ông thủ tướng Chamberlain.

Lông cày

V. B. số 620, trong bài « Có lẽ vì chim mi mái » (Hà-đông):

Bốn năm chàng quân một sinh viên tóc cua.

Tuy người ta vẫn nói: Bàn cua, tai ốc, nhưng cái đầu cua nó thế nào, mà bây giờ lại mọc được cả tóc nữa?

HÀN ĐÁI SẠN

— Thế nào! trong phòng không có điện mà ông tính tôi hai đồng bạc điện?
— Chính thế, để lấy tiền mắc điện.

VUI CƯỜI

Của Nguyễn Đạt Khuyển

Vấn đáp

Kỳ vấn đáp: có giáo hội thí sinh:
— Trận bại cuối cùng của Napoléon Ier là trận gì?
— ! !
— (nhắc) Watt...ter.. Walter...lo...
THÍ SINH — Water closet.

Ctu-xuân-Hoan

Ngờ gì!

Ở ngoài máy nước máy thẳng nhỏ ngồi tán chuyện gẫu. Một đứa nói:
— Nếu lão chủ nhà tao mà còn cứ giữ cái cầu đã nói với tao hôm nọ thời thế nào cuối tháng tao cũng thôi không cần làm ở đây nữa.
— Cầu gì thế?
— Lão ấy bảo cuối tháng cho tao ra.

Trả thù

XÃ XÊ — Bác lý làm ơn cho tôi mượn cái cối xay bột.
LÝ TOÉT — Đấy cối đấy bác đem gạo sang mà xay chứ tôi không thích cho mượn đem về.
Hôm sau Lý Toét không có thùng tưới vườn bên song nhà Xả Xê hỏi mượn.

LÝ TOÉT — Bác Xả cho tôi mượn cái thùng tưới vườn.

XÃ XÊ (trả thù) — Đấy thùng tưới nước đấy, mà tôi lại có sẵn cả vườn đấy, bác cứ tưới đi, chứ tôi cũng không thích cho mượn đem về.

Ê đơn

Cu lang vừa kê đơn vừa hỏi bệnh nhân:
— Ông có đi ngoài được nhiều không?
— Chưa có ạ.
— Thế ông có ăn được không?
— ! ! !

Của H. như Tô

Món ăn đắt

A — Anh à, ở hiệu khách có món này tên cũng một bát làm người ăn

mỗi người được một chén con.

B — Còn xoàng, ở hiệu cao lâu gần đây có món mì 120 đồng thì sao?

A — Thế ăn mấy người?

B — Một nghìn người.

Bắt buộc

A — Anh ơi, tôi bị thương hàn phải uống nước trong 21 hôm khổ quá.
B — Cũng chưa bằng tôi, tôi phải ăn cơm trong 21 năm nay rồi.

Của Ng. Trọng Thọ

Hiếu lắm

Sanh đang ngồi chơi, thấy con ong đậu trên một cái hoa, liền hỏi bu.
— Con ong cũng biết đánh phấn và thoa sáp môi, bu nhỉ?
— Sao con biết?
— Vì thấy con dạy rằng nó đi tìm « phấn » hoa và làm sáp.

Cứu người chết đuối

THẦY — Khi anh thấy một người chết đuối đang chơi vui ở giữa sông thì anh làm thế nào?
NHÂN — Con sẽ la lên và kêu người ấy bơi vào bờ.

Con bắt hiểu

Ty lấy sách ra học — Bu (bạn) là bạn... bu là bạn.
Bà Nhiều đang ngồi khóc ở giữa sân, (vì mới cãi lộn với chồng) liền đứng dậy la lớn:
— Ấy, bố mày mới nhức tao là chó, bây giờ mày bắt cháu bố mày nói tao là bạn, thật là thông con bắt hiểu.

Của N. B.

Sài

— Thấy xem hồ chân làm sao, tức thì cháu gạt đầu một hồi, tức thì lại lắc một hồi.
— Cháu bị sài gạt và sài lắc đấy?
— Chết! thế thì có việc gì không thấy?
— Không việc gì, kể trước cháu làm nghị viên đấy mà.

Ai mua sách của Hoàng v. Sự?

1.) CỬU DÂN QUÊ — Chú trọng vấn đề kinh tế (Dân-sinh). Các cách quan lại. Và đặc biệt các cách những lễ nghi phong tục cũ. Đã trích đăng 1 phần lên báo Đới-Nay, 2 phần lên Việt-báo, và 7 phần vào Tân-báo. Sách in giấy thường 0p.30, giấy tốt 0p.50.

2.) CÁCH GIỮ HANOI KHI CÓ LOẠN — In lần thứ hai, do soạn giả xuất bản, sửa lại kỹ hơn, in đẹp hơn, thêm trang đề từ nhiều báo phê bình sách, và thêm 1 bản đồ chỉ rõ những thế trận trong thành phố Hà-nội. Giá bán 0p.15.

3.) CHƯƠNG TRÌNH PHÒNG THỦ ĐÔNG-DƯƠNG — In lần thứ hai, do soạn giả xuất bản, sửa lại kỹ hơn, in đẹp hơn, thêm trang, thêm 3 bản đồ chỉ rõ các thế trận. Giá bán 0p.25.

Trong tháng September đã có sách bán. Các bạn đặt tiền mua trước sẽ có sách gửi đến tận nhà trước khi lưu hành suốt cõi Đông-dương. Các bạn gửi cả 1p.00 sẽ được toàn sách hàng loạt, và không phải trả tiền cước phí nữa, lại có chữ ký tặng của tác giả.

Thư và mandat xin gửi: M. Hoàng Văn Sự
31, Hérold de Brisis — Hanoi

THƯA TỬ

TIỂU THUYẾT của KHÁI HUNG

(Tiếp theo)

đó mà không cho lấy một xu nhỏ tiền lộ phí. Còn việc đi do thám thì bà Ba không cần nhờ bao giờ hết, bà lý, cũng như nhiều người đàn bà khác ở trong làng, trong tông, tự nhiên nỗ lực tìm kiếm chuyện về trình đề tặng công.

Bà Ba ngồi suy nghĩ một lát như tỉnh nhằm những điều gì ở trong đầu. Rồi bà cười bảo bà lý:

— Động nhắc đến nợ là chị lôi lũ con chị ra thì còn ai nợ đòi nữa!

Bống bà làm như chợt nhớ tới bức thư của Trinh và Khoa, tuy từ nãy tới giờ mấy giòng chữ ấy vẫn chiếm lấy tư tưởng của bà:

— Này chị lý ạ, hai anh ấy vừa viết giấy cho tôi đề nói về việc thừa tự...

Cứ đứng gần đấy chau mày ngắt lời mẹ:

— Thôi mẹ, nhắc lại làm gì nữa.

Bà Ba mắng con:

— Cô này hay nhỉ! Để cô cấm tôi nói chuyện đấy chắc?

Cứ phụng phịu không bằng lòng, đi xuống nhà dưới. Bà lý ngập ngừng hỏi:

— Bầm cụ, có phải ông Hai thường ông Ba như lời con đoán không?

Bà Ba lặng thinh nhìn qua cửa kính, mắt đắm đắm mơ mộng. Bà lý tưởng mình đoán đúng, rôi luôn:

— Vâng, thế là phải, vì thế nào ông Hai cũng còn phải thờ cụ Hai. Cụ nuôi ông Ba làm con thế

là đúng phép, là hợp nhẽ hơn.

Bà Ba nhiều đôi lòng mảy tỏ về khó chịu: xưa nay bà vẫn không ưng ai nhắc tới cái tên « cụ Hai » vì bà cho người ta cố ý gọi như thế tức là định ám chỉ bà là « cụ Ba ».

— Bầm bao giờ ông Ba sang đây ở hầu cụ?

— Ô hay, ai bảo bà thế?

Bà lý im lặng tìm hiểu, mắt ngơ ngác nhìn quanh phòng. Và bà run sợ khi nghe bà Ba dần dần từng tiếng:

— Vậy ra bà chẳng biết gì hết... Thế mà dám nói thành nói tương!

Bà Ba mắng mấy câu cho hả cơn giận, chứ thực ra bà cũng nhận thấy rằng mình vô lý, vì người đàn bà kia làm thế nào mà biết được những điều viết trong thư. « Người biết việc này hơn ai hết, phải là con Tọ hay con Xiêm », bà Ba tự nhủ thầm.

Ngày sáng hôm sau, bà mặt cho tìm Tọ, kể nội công của bà trong gia đình Khoa: Muốn phòng ngừa những sự bất trắc, bà đã không ngại công tiếc của để chẳng một lớp lưới dây chung quanh nhà bọn con chồng.

Cứ lời đưa ở gái thuật lại: thì trước khi Bình về nhà, Trâm đã viết cho hai em dâu mỗi người một bức thư dài tới tám trang giấy khổ lớn. Trong thư nó không biết Trâm nói những gì, nhưng nó thấy chủ nó buồn phiền mắt hai ngày.

Hôm Bình về, Trinh và Khoa biết tin trước cùng toan đi trốn

NỬA giờ sau, bà lý Thuận đến. Cứ lời bà ta thì cách đây đêm hôm nhân dịp Bình về làng, ba anh em và hai chị em dâu có cùng nhau họp mặt ăn uống vui vẻ ở nhà Trinh.

Thì ra họ đã hòa thuận nhau rồi, và Bình về chỉ cốt để khuyến khích sự đoàn kết trong gia đình. Bà Ba tức tối nghĩ ngay đến điều đó, trong khi ngồi nghe người đàn bà thuật lại bữa tiệc long trọng, mà người ấy diễn ra như một cuộc hội họp âm mưu, một âm mưu nguy hiểm.

— Bầm cụ, con cứ tưởng ông huyện về thì thế nào cũng xảy ra chuyện lôi thôi tay ba. Không ngờ các ông ấy lại tử tế với nhau ngay được.

Bà Ba về mặt cổ làm ra hờn hờ:

— Ô thế thì khá quá nhỉ! Trong gia đình có sự hòa thuận, còn gì vui bằng. Chị tính, tiền của mà làm gì, chỉ cốt cái lòng tử tế... Vậy ra hôm ấy chị cũng có đấy.

— Vâng.

— Chẳng hay đầu đuôi câu chuyện ra sao?

— Bầm, lúc con đến thì các ông các bà ấy đương ăn cơm. Họ bàn bạc gì với nhau từ trước con chả rõ, nhưng lúc con đến thì họ nói lằng sang chuyện khác ngay. Con có ngồi đồn lại hỏi gọi một vài câu, nhưng cũng chẳng biết hơn điều gì. Con cho con Tọ dăm hào để hỏi dò thì nó bảo con rằng ông huyện về ông ấy mắng ầm lên, ông ấy khóc nức, rồi ông ấy dần xếp khu xử thế nào chả rõ mà ngay buổi trưa vợ chồng ông Ba chịu xin lỗi vợ chồng ông Hai, thế rồi buổi chiều có bữa tiệc linh đình liền. Bầm, tiệc to quá cơ ạ Quay

cả một con lợn...

Bà Ba mỉm cười:

— Lợn sữa chứ gì!

— Vâng, lợn sữa. Con Tọ nó bảo cả hai vợ ấy cùng xuống bếp làm thức ăn. Bầm không ngờ họ hòa thuận với nhau chóng thế.

Bà Ba buột miệng, thốt ra một câu bình phẩm mỉa mai:

— Chà! Từ từ đấy rồi lại chửi nhau đấy. Rõ đồ trẻ con! Thế rồi sao?

— Bầm cụ, con cũng chỉ biết có thế. Ấy là nhờ có dăm hào cho con Tọ đấy.

Bà lý cười nói tiếp:

— Bầm cụ việc gì có tiền cũng xong. Đề rồi con hỏi lại con Tọ một lần nữa.

Hiền ngay rằng bà lý muốn xin tiền, bà Ba tìm cách nói chặn ngay:

— Việc gì phải cho nó? Rõ chị lần thân quá! Nó lấy tiền mà nó lại cười cho.

Câu ấy bà Ba chưa cho là đủ hiệu lực để khiến bà lý không dám mở miệng đòi tiền phi tiền, nên bà lại thêm:

— À, bà lý, chỗ trăm thùng thóc quá hạn đã lâu rồi, giả cho tôi lấy thóc ăn chứ!

Bà lý sợ hãi vài lấy vài đề:

— Lay cụ, cụ hãy khoan cho con một hạn nữa, để con lấy cái vốn làm hàng sáo kiếm gạo nuôi các cháu.

Cái số một trăm thùng thóc, bà lý nợ bà Ba có tới sáu, bảy năm nay, bà Ba coi như đã cho hẳn rồi, nhưng bà vẫn để lửng đấy. Đó là một ngón khôn khéo của bà, vì bà bỏ ra một lúc bốn năm chục bạc như thế, là cốt để rồi thu lợi vào không biết gấp mấy. Cứ một cái lợi là bà lý Thuận đi đòi nợ chỗ này chỗ khác giúp bà cũng đã đáng cả gốc lẫn lãi món nợ kia rồi. Ấy là chưa kể những khi bà sai bà lý đi đây đi

Ô MAI THUỐC « AN-HÀ »

Chuyên trị bệnh ho gió, khản cổ có đờm, ho khan, sát đờm, khô cổ, ho ra đờm xanh.

Ho lao (bởi làm việc nhiều, thức khuya, dậy sớm, nghĩ ngợi nhiều, học hành quá hoặc uống rượu say, thích ăn đồ sào, đồ giấm, thuốc lá, thuốc láo hút luôn, sinh ra bệnh âm hư giáo cổ, thành hay khạc, hay nhổ hoặc lúc ho y như ong nứa đưng ở cổ, nhiễm-lâu sẽ hóa ho lao, tục gọi là ho ra huyết). Người lớn, trẻ con, các ông, các bà, hoặc nam nữ học sinh ngâm Ô-MAI THUỐC « AN-HÀ » này không những tránh được bệnh ho kể trên, lại có bổ ích thêm như lễ Tiên-đờm, Chi-khát, Khai-khiếu, Nhớ-lâu, Bỏ-âm, Tỉnh-ngủ. Mỗi bánh chia làm 10 lần, giá 0p.01 — Mỗi phong 11 bánh, giá có 0p.10 của D TRI tiên sinh, Hadrong

Có giấy chứng chỉ học tại trường Đại-học Vạn-quốc năm 1927
Có Médaille khen năm 1934

Có bán lẻ tại các Đại-lý Phòng Tích « Con Chim »
CĂN ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH, hỏi: Dépôt général: Craie (phần viết) marquee
« Le Papillon », Confetti, Serpentina, Cotillons, Masques,
sans-gènes, Guirlandes et Lanternes Vénétiennes, là hiệu:

An-Hà Đại-lý duy-cục phát hành khắp Đông-Đông
13, phố hàng Đồng (Mả) gần chợ Đồng-xuân — Hanoi

GÓI THUỐC LÁ

TRUYỆN TRÌNH THẨM của THẾ-LỮ

(Tiếp theo)

MÁT Bình mở chừng chừng nhưng chưa tin hẳn cái cảnh mình trông thấy là thực.

Việc xảy ra đột ngột quá, nhanh chóng quá. Người thiếu niên trai tráng, bạn của anh, vừa mới trò chuyện với anh không đầy năm phút trước, thế mà bây giờ đã thành một cái xác, tội nghiệp, nằm gục bên vệ đường. Anh rùng mình lên, ngơ ngác nhìn mấy ngã đường ngõ vắng. Trong khoảnh khắc, anh thoáng có cái cảm giác rất kinh khủng như thấy một sức huyền bí và độc ác còn lẫn quất đầu đây. Anh nghĩ ngay đến tên Thổ, và tưởng tượng cách hành động táo tợn của nó: nó rình ở dưới nhà, bị Thạch trông thấy, lừa cho Thạch đuổi đến ngõ hẻm, quay lại, lạnh lùng giết Thạch, rồi biến đi.

Anh không tưởng đến sự tìm bắt hung thủ, vì anh tin chắc là không thể bắt được, và cũng không nghĩ đến hô hoán lên. Sự kinh ngạc: ban đầu đã qua, anh quý một gói bên Thạch, đặt tay vào ngực thấy tim vẫn thoi thóp, tuy vết thương rất nguy hại và máu ra rất nhiều. Lúc ấy Bình mới định được tri.

Bình vội đứng dậy, chạy ra phố Richaud gọi Huy bảo qua cho biết cái tin dữ rồi lập tức chạy về phía nhà thương. Anh gặp với người gác cổng:

— Người ta sắp chết, ông nghe ra chưa!

Nhưng người gác cổng vẫn chưa chịu để cho Bình vào. Anh toan lớn tiếng thì vừa gặp Kỳ-Phương ở trong đi ra cùng với ông thanh tra mật thám. Mai Trung hỏi:

— Cái gì thế, ông Văn-Bình?

Bình thuật vắn tắt việc Thạch bị giết. Câu chuyện rút thì Kỳ-Phương bảo:

— Mau lên, hai ông đi gọi thầy thuốc để tôi chạy ra xem. Ngõ Hội Vũ phải không?

— Vâng, ngõ Hội Vũ

Năm phút sau, khi Văn-Bình, Mai-Trung, và một viên y sĩ ở nhà thương ra đến nơi thì Thạch đã tắt ngấm.

Kỳ-Phương không để ý đến ai, vẫn chăm chú cúi xuống trông con dao cắm trên vai Thạch. Chẳng ta không giữ về bình tĩnh như lúc ở bên cạnh xác Đường nữa. Hai mắt mở lớn, mấy cau lại dưới cái trán tư lự, Phương nhắc lại mãi một câu:

— Quái lạ, quái lạ hết sức!

Một lát, Phương đứng thẳng dậy lắc đầu thờ dài nói với mọi người:

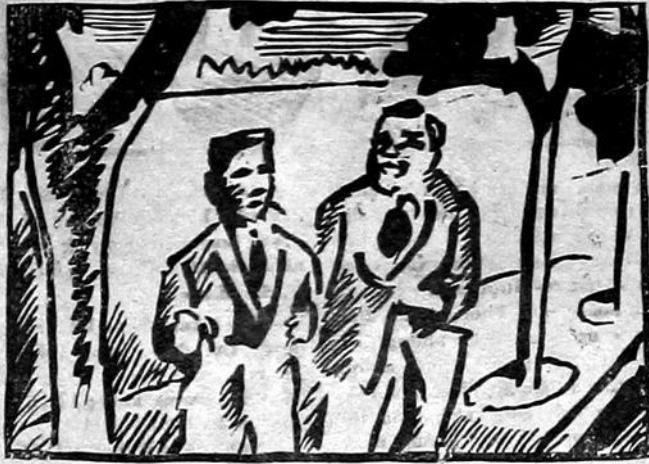
— Thực quá sức tôi tưởng tượng.

Tóm tắt những kỳ trước

GẦN nửa đêm, Hai, Bình và Thạch đi xem xi-nê ở thấy Đường bị ám sát một cách kỳ dị thảm thương: Đường ngồi trước bàn học, trên lưng một con dao cắm ngập chuốt và trước mặt, một chiếc danh thiếp để úp, trên có những chữ bí mật: X.A.E.X.I.G.

Bình tìm đến nhà Lê Phong, phóng viên trình thám báo Thời Thế. Phong đưa Bình xem bức thư của Đường viết cho chàng hôm trước, trong thư tỏ ý lo ngại về một người Thổ là Nông An Tăng mới về Hanoi ít bữa mà Đường nghĩ là có thu với mình, và cái thiếp của Tăng, một sau cũng có những chữ bí mật trên. Phong cho gọi người Thổ lại nhà, định đưa đến nhà Đường để đối chứng, nhưng bản đánh thao trốn thoát. Phong và Bình đến nhà Đường (phố Richaud) thì thấy Mai Trung, thanh tra mật thám và nhà trình thám có tài là Kỳ Phương đang làm việc. Bỗng ai nấy nhận ra chiếc danh thiếp trước mặt Đường đã biến mất. Kỳ Phương nói thứ năm (tháng ngày sau) sự ám sát sẽ bắt được hung thủ. Ông Lê Phong cảm ơn sẽ làm việc ấy hôm thứ hai.

Sau khi xác Đường đã đưa vào nhà thương và nhân viên sự liệm phóng ra về, Thạch nhận ra có người đứng rình ngoài cửa. Chàng đuổi bắt thì gặp ngay tên Ngô Hội Vũ. Bình chạy ngược lại đón đường thì thấy Thạch gục xuống một bên đường trong ngõ: trên đó có một con dao cắm ngập vào bên cạnh, chiếc danh thiếp đã mất ở nhà Đường.

Tên Thổ này hình như có ý trêu trọc mình.

Phương giờ tầm danh thiếp ra hỏi:

— Ông Văn-Bình thấy tầm danh thiếp này lúc này phải không?

— Phải.

— Mà chính là tầm danh thiếp trước mặt ông Đường và các ông kêu mất lúc này?

— Vâng...

— Thế là nghĩa lý gì? Một mặt là những chữ X. A. E. X. I. G., một mặt là Nông An Tăng, tên thẳng Thổ... Nó để lại dấu vết của nó sau hai lần ám mạng làm gì? Đó là câu đe dọa ư, hay đó là lời nguyên rủa? Hay là một khẩu hiệu bí mật? Hừ, kỳ dị! Mà sao nó giết cả ông Thạch nữa? Ông Bình, ông thấy thế nào? Bình thuật lại việc xảy ra từ lúc nghe thấy tiếng động trên gác, Thạch bắt được thẳng nhà đang tìm tới gì trên ấy cho đến lúc Thạch thấy bóng tên Thổ và đuổi theo tên Thổ đến chỗ này.

— Ông có trông thấy tên Thổ không?

— Không.

— Vậy sao biết là ông Thạch đuổi tên Thổ?

— Tôi đoán thế. Và lại tầm danh thiếp này...

— Tầm danh thiếp này là dấu vết của nó; phải. Nhưng...

Phương không nói hết. Cúi đầu ngắm nghĩ một lát rồi lại thờ dài:

— Tất nhiên trong vụ này còn có người nữa, có lẽ còn nhiều người nữa, chứ một người chưa đủ có những cách hành động xuất quỷ nhập thần đến thế.

Rồi nhìn Mai Trung, Phương nói tiếp:

— Ông thanh tra còn nhớ đấy chứ? Cụ chủ nhà khai rằng có nghe thấy tên Thổ nói, và như nói với một người thứ hai. Vậy ít ra trong này cũng có hai người. Hai người cùng nguy hiểm như nhau, cùng giỏi như nhau...

Phương thông thả lấy gói thuốc lá ra, chậm chậm đưa một điếu lên môi, lặng lẽ đánh diêm, để cái diêm cháy gần đến tay mà vẫn chưa châm hút. Cái dấu hiệu trang trọng của sự suy tưởng trầm ngâm ấy khiến cho mọi người đứng gần không ai dám hỏi hay nói một lời nào. Bỗng dưng Phương bảo viên y sĩ:

— Xong rồi! Ông đốc có thể cho khiêng xác ông Thạch vào nhà

thương.

Rồi, Phương thần nhiên quay đi, đánh một que diêm thứ hai, thở mau những hơi khói đầu tiên, mắt thờ thần nhìn lên như cố tìm lấy một ngôi sao còn sót lại trên bầu trời buổi sớm.

Mai Trung nhẹ tiến gần lại hỏi nhỏ:

— Thế nào?

Phương nâng đôi lông mày lên nhìn người mật thám như nhìn một người lạ. Trung lại hỏi nữa:

— Thế nào? Ông đã tìm được manh mối gì chưa?

Im một lát, Phương trả lời, lại trả lời bằng một câu kỳ dị:

— Năm ngày để xong một việc phải làm bằng hai, ba tuần hay một tháng! Hừ! khó khăn! khó xong được lắm!

— Kia! Việc gì? Xong việc gì?

Phương vẫn một giọng:

— Có khi lâu hơn nữa! Hừ hừ! thủ phạm thực tài tình.

— Thế ra ông không .. ông chưa... Nhưng Kỳ Phương đã ngắt lời và hỏi đột ngột:

— Ông Mai Trung! Ông có thể tin ở sự tận tâm của tôi được chứ?

— ...?

— Ông có thể trao cho tôi năm người rất lanh lợi trong bọn bộ hạ của ông được chứ?

— Sao không được?

— Mà những người ấy hết sức lanh lợi.

— Lanh lợi, thông minh, kin đáo, can đảm. Ừ.

— Được. Vậy bây giờ tôi xin nói quyết rằng thế nào hung thủ hai vụ án mạng cũng bị bắt. Thế nào ta cũng bắt được, mà chỉ có ta là bắt được thôi. Ta đương đầu không phải với một người, một tên Nông An Tăng; nhưng với cả một cuộc hành động ngầm ngầm khôn khéo nữa... Ngay từ phút này, cuộc chiến đấu bắt đầu khai, một bên là bọn giết người cùng theo một hiệu lệnh, một bên là ta. Nhưng ta phải thắng!

— Tôi chắc thế, nhưng... vừa rồi ông nói đến một bọn, đến cái hiệu lệnh... Hiệu lệnh nào?...

— Cái hiệu lệnh bí mật trên cái danh thiếp của Tăng, những chữ kỳ

CABINET D'ARCHITECTE

NGUYỄN - CAO - LUYỄN

HOANG-NHƯ - TIẾP

Architectes diplômés P. L. G. I.

Angle Rues Richaud et

Borgnis Desbordes — Hanoi

đi này nếu không phải là một cái lệnh kín, một ước khoản bí mật, hay một khẩu hiệu gì thì không thể là gì khác được nữa. Việc này tôi còn đang xét, nhưng cấp bách hơn là phải nỗ lực săn bắt được Tăng.

Tôi đã nghĩ được nhều cách vậy đón rất chu đáo, và chắc năm hôm nữa hung thủ sẽ ở trong lưới của ta.

Mai Trung hơi có vẻ băn khoăn:
— Nhưng mà Lê Phong...

Phương cười:

— Ông không lo. Ông Lê Phong khi bảo với ta chỉ nay mai thành công thì tôi biết ngay một là ông nói ngoa, hai là ông đi làm đường: cả hai đằng cùng có thể làm cho ông sai lời hứa được.

Lúc người ta nghiêng cái xác đi khỏi, Phương vừa liếc trông Văn-Bình vừa ghé nói vào tai Trung:

— Một người tin tài Lê Phong nhất, là ông Văn-Bình, mà cũng sinh ngờ bạn và xem chừng muốn dò hỏi phương pháp của tôi. Lúc này ông ta nghĩ ý phỏng vấn tôi, nhưng tôi tìm được cách nhả nhận từ chối.

Trung nghe lời nói mạnh bạo của Phương mới vững lòng và chợt nhận thấy rằng trong hai vụ án mạng này ông quan tâm đến Lê Phong hơn là đến hung thủ.

VIII. — Ngón tay của cô Mai Hương

Trong khi đó thì Lê Phong không quan tâm đến ai hết. Tâm trí anh bình tĩnh như không bận vì một điều suy nghĩ rắc rối nào.

Anh đứng ở cửa sổ trên tầng gác tòa soạn *Thời Thế* nhìn ra đường. Lúc ấy đã năm giờ sáng. Anh hút hơi thở vào đầy ngực, cánh mũi mấp máy, đôi mắt trong sáng, và miệng hơi mỉm cười. Một cảm giác khoan khoái như thông hoạt trong mạch máu người thanh niên. Anh nghe những tiếng nào động đầu tiên của thành phố về buổi sớm mai và thấy sự sống đáng yêu hơn mọi ngày khác.

Phong vươn vai, ngáp một tiếng, uể oải vào tủ gọn những giấy mà anh vừa viết và lấy một quyển sách để lên, gạt đầu ra ý bằng lòng, rồi nhanh nhẹn bước vào phòng làm.

Phong ngắm mình trong cái gương nhỏ, thế lưới chế cái anh chàng đứng trong đó, rồi vừa ngheu ngao hát vừa bỏ quần áo liêng lên cái

mác bên cạnh gương. Nước lạnh mưa trên người làm anh tỉnh táo thêm và quên rằng suốt đêm vừa qua anh chưa ngủ.

Tám xong, anh gọi người loong toong có mặt luôn ở nhà báo lên dặn:

— Anh sang phòng anh nói với các ông làm việc thật gấp, nghe chưa? Bài của tôi ở trên bàn kia, đem ngay xuống nhà in và phải xong trước bảy giờ rưỡi.

Dặn xong, anh sang căn phòng

bên cạnh, đóng các cửa sổ lại, chân tay ruỗi thẳng, ngực thờ từng dip dài và đều đặn. Đó là một phép định thần giản tiện anh vẫn dùng để cho tâm trí được nghỉ ngơi một cách hoàn toàn. Phong nhất định gạt ra ngoài trí nghĩ những điều suy xét toan tính. Trong những phút thanh thần ấy, năng lực anh, não anh cũng như thân thể anh như một cái máy không chạy, để dành sức hoạt động cho sau này. Đó cũng là một trong nhiều phương pháp làm việc kỹ dị của Phong. Chẳng biết thực có ích gì không, song anh tin là có những hiệu quả tốt.

Phong nằm lặng như thế chưa được vài phút, bỗng nghe thấy tiếng Văn-Bình vừa lên vừa hỏi người chạy giấy:

— Lê Phong đến rồi à? Đâu, ở đâu?

— Ông Phong ngủ.

Bình chạy vào, bật đèn lên, trách:

— Ngủ là cái kiểu gì? Trong lúc xảy ra bao nhiêu sự ghê gớm, trong

lúc Kỳ-Phương với Mai-Trung tìm hết cách để gỡ những manh mối bí mật thì ông Lê Phong của tôi nghiêm nhiên về đường sức ở nhà!

Phong nhắm mắt không nói gì. Bình sai lại chực dựng Lê Phong lên:

— Phong! Đây anh Phong, đây đi!

Thì Phong đưa một ngón tay lên cái miệng mỉm cười, nhưng hai mắt vẫn nhắm. Và vẫn giữ nguyên cái dáng lặng lẽ ấy, Phong ón tồn:

— Làm cái gì mà băng bó thế... Tôi vẫn biết Kỳ-Phương và Mai-Trung hoạt động ngay từ phút thứ nhất, còn tôi thì nằm ngủ ở đây... Ủ, thế đã sao?

— Sao? Anh không biết rằng họ quyết tìm được hung thủ trước anh ư?

— Biết. Nhưng không hề gì...

— Sao lại không hề gì?

— Vì họ sẽ phải thua tôi. Số giờ định như thế. Và lại có gì mà đáng sợ? Cách làm việc của họ tôi biết cả rồi. Phép dò hỏi, đường suy xét, lối lập thuyết của họ tôi cũng biết rất tường tận; đó là những phương pháp cổ điển, chắc chắn lắm, nhưng chắc hẳn về sự thành công cũng như về sự thất bại.

— Thế là thế nào?

— Là thế. Anh Bình không nên lo sợ. Cũng đừng nóng nảy, anh nên tin ở tôi. Vì tôi biết cả rồi.

— Anh biết hết?

— Biết nhiều hơn mọi người. Hơn Mai Trung, hơn anh, hơn Kỳ-Phương hơn cả hung thủ nữa.

— Hừ? Cái gì? Biết hơn cả hung

thủ?

— Phải. Mà tôi lại đã biết đích danh thủ phạm là ai rồi. Chỉ có việc giờ tay ra là bắt được hắn.

Bình mỗi lúc một thêm lấy làm lạ. Phong có một sự sáng suốt khác thường thực. Bình vẫn nhận là thế, nhưng đến việc này, một việc quá dở xảy ra trong mấy giờ đồng hồ, Phong chưa kịp xem xét gì mà đã dám nói quả quyết thế! Bình lắc đầu: Một là Phong nói khoác, hai là Phong làm lạc, chứ tìm thấy ngay được hung thủ, hừ! lại đích danh hung thủ nữa! thì...

— Anh không tin tôi sao?

Câu hỏi bất chợt của Phong làm cho Bình hơi bối rối:

— Không... nhưng mà... Tôi xem ra việc này...

— Việc này bí mật quá chứ gì? Tôi không cãi, nhưng bí mật đến đâu mà tôi không tìm được ra!

— Phải, nhưng mà... tôi xem ra Kỳ-Phương làm việc chăm chỉ hơn... Anh thì anh lúc nào cũng đùa cợt.

Phong cười lên mấy tiếng khê:

— Tinh tôi thế, biết sao? Và tại họ làm cho tôi thành vui tính.

Phong lúc ấy mới mở mắt. Anh vui vẻ, nhìn bộ mặt quan trọng của Bình, trong lúc Bình ngồi ghé xuống cạnh đó.

— Văn Bình à, những sự bí mật nhất đối với người đã tìm thấy manh mối liền thành gián điệp ngay... không! anh cứ để tôi nói... Khi biết là việc gián điệp mà thấy người khác còn lập những giả thuyết này trên những giả thuyết nọ, thì ai chả buồn cười! Kỳ-Phương là một trí khôn hiếm có, tôi vẫn biết, nhưng Kỳ-Phương giỏi ở những chỗ khác kia. Ở việc này, ông ta chỉ hơn Mai Trung có dăm sáu bực. Tôi lại hơi câu với cái lối tra vấn tại trận của họ nữa. Nay nhé, hai, ba giờ đồng hồ bắt một người ở quanh một cái xác chết mà họ để nguyên đấy như một cái búp nhin. Đó là thói quen của bọn chuyên trích, nhưng một người như Kỳ-Phương cũng theo thói đó thì tôi không vui lòng. Kỳ-Phương thận trọng quá thành ra chậm chạp, và lại có cái ý cầu nề theo một định kiến kút nguy hiểm vì nó quá thô sơ... Đây tôi chỉ nghĩa rõ cho anh hiểu. Ngay từ phút đầu Kỳ-Phương tóm được mấy chứng cứ buộc tội cho tên Thủ: thì dụ những tiếng nói trong đêm tối, bức thư tôi nói cho họ biết, và

MUA MAU KÉO HẾT VÌ SỐ IN CÓ HẠN:

Répartition mensuelle du programme des études

SOẠN THEO ĐÚNG CHƯƠNG-TRÌNH MỚI CỦA NHÀ HỌC-CHINH

Cours Supérieur và Moyen — Giá 0\$18 một tờ
Cours Élém., Prép. và Enfantine — Giá 0\$12 một tờ

Ở xa mua, thêm mỗi tờ 0p.02 cước gửi

Nhà in **MAILINH**

57, Phúc-Kiến — Hanoi

xuất bản

Hôn nhân, tình duyên của cái sự nghiệp, và tương lai

Nếu muốn biết chắc chắn thì cần biên thơ gửi chữ ký, tuổi, kèm theo ngân phiếu 1\$00 cho thầy

NGÔ - VI - THIẾT

28 Bourrin — HANOI

Vì bận, không tiếp khách tại nhà

tấm danh thiếp biến đi... Không, để tôi nói nốt đã... Tôi lấy làm lạ rằng ông ta tin ngay những chứng cứ buồn cười ấy. Anh thử nghĩ coi: một kẻ giết người đã tìm được cách lên gác đâm chết Đường mà không ai biết gì, sao lại còn đại dốt đến nỗi nói lên đề người ta có thể nhận được tiếng mình?

— Ấy chính vì thế mà tên Thổ đáng cho ta phục. Cái vẻ đại dốt bề ngoài ấy chính là để cho mình phải lấy làm lạ và tưởng đến cơ mưu của một kẻ khác khôn ngoan hơn.

— Tôi cũng đã nghĩ đến cái ý này. Nhưng hình như cái ý ấy không phải của anh Kỳ Phương bảo anh thế phải không?

— Phải.

— Tôi tiếc rằng cái ý rất hay đó không có ích gì trong trường hợp này. Tên Thổ là một người liên can, không! là một người ta chưa biết có nên ghép vào với vụ án mạng hay không, nhưng theo tôi thì hẳn không là hung thủ.

Lúc ấy Bình mới nói được cái câu mà Phong chưa đề cho anh lên vào:

— Nhưng còn một người nữa bị giết.

— Bao giờ?

— Sáng hôm nay, hồi hơn bốn giờ.

— Nhưng ai?

— Thạc.

Phong đang nằm, vung ngời thẳng dậy nắm lấy hai vai Bình:

— Cái gì? Cái gì? Cái gì? Ai bị giết?

— Thạc!

— Thạc! Thạc bị giết! Trời ơi! Trời ơi! Trời, thế này thì...

Bình thuật lại các việc xảy ra ở phố Richaud rồi thở dài:

— Bây giờ thì anh tin rồi chứ?

— Tin cái gì?

— Tin rằng tên Thổ là hung thủ.

Phong không đáp, đứng lên, đi đi lại lại trong phòng, đầu cúi, mày cau, tay nắm lại. Một lát, anh sừng sộ lại cự Văn-Bình:

— Sao bây giờ anh mới bảo tôi?

— Thì anh có đề tôi nói đâu.

— Thạc bị giết bằng gì?

— Bằng con dao giống con trên lưng Đường, con dao Thổ.

— Đám ở ngục?

— Không, ở vai Thạc... Bên cạnh Thạc, tôi tìm thấy tấm danh thiếp của tên Thổ và những chữ bút chì.

— Tấm danh thiếp biến mất lúc trước?

Bình gật. Phong lại đo gian phòng bằng những bước đều và thong thả Ba phút yên lặng trong đó Bình thấy Lê Phong là một người đáng thương. Mắt Phong lộ ra vẻ cay đắng bản khoán vì trâm mối buồn bực. Miệng mím lại, môi dưới run lên, như muốn cãi một sự thực hiển nhiên quá ác. Chốc chốc đầu anh lại lắc một cách thất vọng như để cố ruồng đuổi một ý nghĩ lạ lùng.

Bỗng dưng Phong cười rất to, tiếng cười nghe đến mà rung mình. Đôi mắt điên cuồng nhìn người bạn kinh ngạc trước mặt anh, Phong sõi nội nói:

— Văn Bình ơi! Hung thủ trong hai vụ án mạng này quả là một giống vật khôn hơn ma quái! Nhưng chính vì thế mà cuộc thành công của tôi sẽ rục rờ, và sẽ khiến ông Mai Trung buồn bực thêm. Lê Phong lại có dịp thắng trận.

Về mặt khó khăn đã thành về mặt tươi sáng. Anh nở cái tủ riêng của anh, lấy áo và mũ, rồi vừa đi giày vừa nói:

— Phải, thế nào tôi cũng bắt được hung thủ! Thế nào cũng bắt được nhưng anh phải giúp tôi một tay.

— Được.

— Mà công việc quan trọng nhất anh có thể giúp được tôi là... ở luôn nhà báo và mặc kệ tôi, đừng dính đến việc tôi dò xét...

Bình chực nói nhưng Phong cản lại:

— Không! Thế mới được. Anh đừng bao giờ đến Richaud nữa, vì anh đến thì nguy cho việc của tôi. Vì... vì anh hay hờ hênh lắm.

— Nhưng mà...

— Nhưng không hề gì... Chỉ đến thứ hai tôi sẽ không phải đấu anh nữa.

— Nhưng...

— Không! Phải thế mới xong, Văn Bình ạ. Có lẽ, tôi phải chiến đấu dữ dội lắm mới thắng được, chiến đấu với tên hung thủ kỳ ảo này... Tôi thù thực ít khi thấy một trí khôn ác hại nào có những thủ đoạn tài tình hơn... Thế mà tôi cũng sẽ thành công, mà thành công nghĩa là thắng cả hung thủ lẫn Kỳ-Phương, lẫn Mai Trung và cả sở liêm phóng.

Phong ngừng lại, vừng trán sáng sủa của anh thoáng qua một bóng

bản khoán:

— Day có một điều này tôi hơi phiền là: vụ án mạng thứ hai làm cho lời hứa của tôi khó giữ được đúng... Chưa chắc chiều thứ hai đã bắt được hung thủ...

Phong vừa nói đến đó thì nghe có tiếng ở phòng bên nói sang:

— Chiều thứ hai thế nào anh cũng bắt được!

Rồi một tràng cười trong trẻo cùng sang với một người thiếu nữ đẹp như bông hoa dưới nắng bình minh.

Phong vui mừng nhưng không tỏ vẻ nhiệt thành lắm:

— Ô kia Mai Hương! Có Mai Hương đến nhà báo sớm nhỉ!

Mai Hương tinh nghịch cúi đầu chào một cách lễ phép khô hài:

— Vâng, Mai Hương đến nhà báo sớm, nhưng không đủ sớm để nghe câu chuyện từ đầu...

— Có nghe biết chuyện rồi?

— Vâng ạ.

Mai Hương sụ mặt ngay xuống, rồi nửa cười nửa dằn dỗi, cô trách Phong:

— Anh tệ thực, việc như thế mà anh không cho em biết tin ngay... Anh định chiếm lấy công một mình ư... Không! Anh cho em giúp anh nhé? Anh sẽ không sợ sai lời hứa với ông Kỳ Phương nữa. Anh phải để em điều tra việc này với, việc hay quá, thích quá; em sẽ giúp anh một tay nhỏ thôi...

(Còn nữa)

Thế-Lữ

AI MUỐN HỌC ĐÀN GUITARE HAWAIIENNE NÊN BIẾT

Từ 0 tobre Hội Trí-Tri hàng loạt sẽ mở những lớp học tối về guitare do ông Trần đình Khuê và cô Trần thị Quỳnh huấn luyện theo lối mới, và nhận từ người chưa biết dấu đàn đến người đã biết đàn rồi và cả những người chưa có đàn (lớp học của Phụ Nữ biệt lập hẳn)

— Học phí mỗi tháng: 0p.50, 3p.50, 5p.50

— Học mỗi tuần lễ 2 giờ.

— Học trong ba tháng rưỡi hết một chương trình.

— Có hòa nhạc hằng tháng của các lớp họp lại.

— Mỗi lớp chỉ lấy 30 người.

— Xem thẻ lệ, biên tên ở hiệu đàn Trần đình Thư, 87 hàng Bông, từ 15 đến 20 Septembre.

(Những người không có đàn nên đến sớm vì chỉ có 100 cái Guitare)

Poudre Tokalon « PÉTALIA »

SURPRENANTE DÉCOUVERTE D'UN CHIMISTE PARISIEN SPÉCIALISTE DE BEAUTÉ

Une poudre de riz si fine et si légère qu'elle flotte dans l'air! Telle est la surprenante création d'un Chimiste Parisien.

C'est pourquoi la Poudre Tokalon s'étend si régulièrement et si uniformément, recouvrant la peau d'un fin voile de beauté presque invisible.

Il en résulte une beauté paraissant parfaitement naturelle.

Très différente, en son effet, des poudres lourdes et démodées qui ne donnent qu'une apparence « maquillée » la Poudre Tokalon contient notamment de la Mousse de Crème qui la fait adhérer à la peau pendant 8 heures. Même dans un restaurant surchauffé, jamais votre visage ne nécessitera de « retouche » si vous employez la Poudre Tokalon.

A la fin d'une longue soirée de danse, votre teint sera toujours frais et exempt de luisant.

AGENTS: F. Maron A. RoCHAT et Cie

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

45, Bd. Gambetta — HANOI

VÕ-BỨC-DIÊN KIẾN TRÚC SƯ

8 — Place Négrier, Bờ - hồ - HANOI

CHEMISSETTE PULL'OVER MAILLOT CÉCÉ

Les tricots CÉCÉ se classent toujours premiers EXIGEZ LA VRAIE MARQUE CÉCÉ

Cu Chung

100, RUE COTON, HANOI — Tél. 528

RCA VICTOR 1938

mới thu thanh ở Hương-cảng đã sang tới nơi. Có đủ các điệu hát Bắc-kỳ. Nhiều đĩa hay đặc biệt, xưa nay chưa có

Xin hỏi mua ngay tại các hiệu bán đĩa hát hoặc tại hiệu:

DANG THI LIÊN

17, phố Hàng Trống—Hanoi

Si vous voulez

Bien manger
Bien dormir
Etre tranquilles

Descendez à

L'Hôtel de la Paix à Hanoi

Vous apprécierez sa bonne cuisine,
ses chambres dans Pavillons
entourés de jardins, ses prix modérés.

Le meilleur accueil est réservé
à la Bourgeoisie Annamite

Charles Gullot - Propriétaire - Tél. n° 48

Rượu Chối Hoa - Kỳ

Các bà sinh nhé muốn khi ra cơ, được
cổ da, thêm thịt mập khỏe như thường,
thông lo tã-thấp, đi lại được ngay. Chỉ
cần Rượu Chối Hoa-Kỳ thì không lo
ngại gì hết. Rượu Chối Hoa-Kỳ này trị
được nhiều chứng rất giỏi là: Sinh nhé,
tã-thấp, thối-thào, đau bụng, đau mình, đầy
chướng, đau bụng, chân tay mỗi một, tím
thối, sai gân, bị đờn, bị ngứa, chảy máu, đứt
tay, cộm hân, cộm thò, vẩy ngứa, thời
hết, kiết liên vô cùng. (Ai muốn mua xin
cứ hỏi ở các nhà Đại-Lý)

RƯỢU CHỐI HOA-KỲ
Hộp lớn: 150 gr. bán: 170
Hộp nhỏ: 50 gr. bán: 50

Phòng-tiếp - CON CHIM

khắp các tỉnh Trung-Nam-Mé-Kỳ Cao-Mên, Lào.

Ne pleurez plus chaque jour

Non ! ne pleurez plus, Madame, en « faisant » vos cils chaque
matin. Souriez plutôt de contentement en employant ARCANCIL,
qui ne pique réellement pas les yeux. Non seulement il ne rend pas
les cils cassants, mais il les développe, les retousse et, point impor-
tant ! leur donne un aspect naturel. Un produit cher, pensez-vous !
Détrompez-vous ! ARCANCIL est en vente partout au prix imposé
de 0p 60. Beaucoup de produits content plus cher, aucun ne vaut
autant. 9 nuances nouvelles et une qualité spéciale : ARCANCIL-
INCOLORE pour les femmes qui désirent seulement allonger leurs
cils sans les maquiller.

AGENT EXCLUSIF

COMPTOIR COMMERCIAL 59, Rue du Chanvre - Hanoi

Nước tiếng đồn !!!

Nhà thuốc "CON CHIM" có 6 thứ thuốc gia-truyền
thần-dược nước tiếng đồn hay, ai dùng qua chỉ một
liều thấy rõ chịu hoặc khỏi ngay.

- 1: PHÒNG-TÍCH CON-CHIM: 0,45
- 2: NGÃ-NƯỚC CON-CHIM: 0,25
- 3: HÂN-LY CON-CHIM: 0,15
- 4: NHIỆT-LÝ CON-CHIM: 0,15
- 5: THUỐC GHE CON-CHIM: 0,15
- 6: CHINH-KHÍ CON-CHIM: 0,04

KHẮP CÁC TỈNH TRUNG-NAM, BẮC-MỸ VÀ CAO-MÊN, LÀO CÓ ĐẠI-LÝ
VŨ-ĐÌNH-TÂN 178 - Lechtray - Haiphong

PHUC LO'I

1, PAUL DOUMER, HAIPHONG

Articles de Nouveautés
Chapellerie, Bonneterie
Maroquinerie, Lunetterie
Parfumerie et Beauté
Cravates, Ceintures

Rentrée des classes

Vous trouverez à l'I.D.E.O. tous les arti-
cles scolaires nécessaires à vos enfants

Articles de bonne qualité leur donnant le goût du travail.

Articles « RECLAME » vous permettant de faire des économies :

- Cahier de Brouillon « RECLAME » 100 pages . . . . . 0\$12
- Boite de 100 copies doubles, beau papier 1.80
- Ramotte de 100 — — quadrillé multiple 1.00
- Plumier laqué, couvercle chromos 1.05
- Compas sur panoplies : 15 et 4 pièces . . . . . 0\$65 & 0.48
- Compas plats nickelé reversible double usage 1.18
- — — en pochette : 2\$85 — 2.20 & 1.55
- Nécessaire scolaire 4 pièces pochette cuir 0.52

Catalogue des articles scolaires sur demande

L' I. D. E. O.

LIBRAIRIE - PAPETERIE — HANOI - HAIPHONG

Bà mụ Trời...

Không biết có phép thần thông gì mà ai sanh khó, gặp bà thì sanh
dễ, và muốn cho cái thai ra lúc nào cũng được. Nên chỉ người ta
đặt tên là bà mụ Trời. Tôi còn nghe một chuyện lạ. Một đêm kia,
bà mụ Trời đi tiểu, gặp con cạp to, công bà chạy vào rừng. Chừng
bỏ bà xuống, thì bà thấy cạp-cái, đang chuyền bụng rên la. Bà hiểu
y, đỡ giúp cho cạp cái. Khi đẻ xong cạp được công bà trả lại chỗ
cũ. Qua bữa sau, cạp đem đến đờn ơn bà một con heo to. Chuyện này
không biết có thật không, nhưng phân nhiều đàn bà đã nghe nói
chuyện này. Đó là chuyện bà mụ Trời. Bây giờ tôi thuật thêm một
thứ thuốc Trời, vì nó hay quá, mà người ta cũng đặt tên nó là
món thuốc Trời; là: Thuốc Dưỡng thai hiệu Nhân-Mai. Tôi chắc
ràng một trăm người sanh dễ, thì đủ một trăm lần đau bụng, có
người đau quá, phải mìnz rủa ông chồng. Chứ đau bụng đẻ nó
không phải như đau bụng thường. Nó đau thấu trời xanh, vì sự đau
ấy nó làm giảm sức người đàn bà, có khi đuối sức để không được,
hoặc đẻ được cũng mệt đuối, vì thế mà tánh mạng rất nguy, có
khi phải chết. Qui bà không nên xem thường, sau ăn nên đã muộn.

Muốn khỏi những điều đau khổ ấy, nhờ uống hai hộp dưỡng thai
hiệu Nhân-Mai giá mỗi hộp một đồng, uống lúc thai được bốn
tháng sắp lên. Uống được thuốc này rồi lúc sanh không đau bụng
chết nào, và sanh một cách mau lẹ, người đàn bà vì vậy mà không
biết mệt. Tánh mạng vững vàng. Thuốc này hay lạ lùng lắm thậm
chỉ cho đến đẻ con so và đưa nhỏ nói « lớn » mà cũng không biết
đau bụng là gì. Người có dùng rồi lấy làm lạ lắm cho thuốc này là
thuốc Tiên, hay lung lắm. Uống hai ve là đủ.

Một điều lạ, là khi sanh rồi người mẹ vẫn khỏe như hồi chưa sanh,
và đưa nhỏ vẫn tốt, và không ẻo nước. Thuốc thật hay, và khắp
Đông-Pháp có trên 600 đại-lý bán.

Saigon: Nguyễn-thị-Kính, gò Chợ-Mới và các ga xe điện có bán
Mua sỉ do: Nhân-Mai, 298 Paul Blanchy, Saigon

Hanoi: Nguyễn-văn-Dã, 11 Rue des Caisnes.

Haiphong: Mallin 60 Avenue Paul Doumer

Vientiane: Đỗ-đình-Tạo

Huế: Văn-Đệ 11 Quai Saxe

Quinhon: Hồ-vân-Bà Avenue Khai-Đình

Tourane: Nguyễn-hữu-Vinh

Thuộc quán

MELIA

Chè tạo ở bên ALGER
Ai cũng đều công-nhận
là ngon hơn
các thứ thuốc khác.

Gói giấy vàng (S.A.C.M.A.) 20 điếu 0⁵12
Gói giấy trắng (BA-SAO) 20 điếu 0.05
Gói giấy đỏ (MARINA) 20 điếu 0.05

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN

L. Rondon & Co Ltd

18, Bd Đông-Khanh — Hanoi

Lần thứ nhất Y - Học Á-Đông làm chân động PHÁP QUỐC

Đây là nguyên văn bức thư ở Marseille gửi về công nhận thuốc **Sru-độc Bá-Ứng-Hoàn** hiệu **Ông Tiên**, ai dùng cũng dứt tuyệt nọc.

Chúng tôi không sửa đổi thêm bớt đề y như vậy chụp hình đúc khuôn (cliché) in lên đây cho người có bệnh thấy rõ thuốc **Sru-Độc Bá-Ứng-Hoàn** hiệu **Ông Tiên** trị đặng tận gốc, tuyệt nọc các chứng bệnh phong linh như: Lậu, Dương-mai, hạch xoài, bất cứ nặng nhẹ, lâu mau, hay là đại nhập vào cốt di nữa, thuốc **Sru-độc bá-ứng-hoàn** hiệu **Ông Tiên** cũng lỏng lẻo vì trùng gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi cần trừ căn, không hại sinh dục, không hành bình như (chắc vậy). Mỗi hộp 1\$50

Chi cục **ÔNG TIÊN**
11, Rue de Soie, Hanoi

Hanoi le 6 janvier 1934
Chưa ngời
Kính gửi thuốc Sru-độc bá-ứng-hoàn của ông tiên, xin nay bình phong tình của tôi được dứt tuyệt nọc, vậy tôi xin cảm ơn ngài và chúc các bạn ngài đang mau phát đạt Bên Pháp ai có dùng rồi cũng đều song nhân ngài khen, đâu cho bình nạng, dù đâu dùng cũng dứt hẳn tuyệt nọc, chửi nọc tôi thấy có nhiều anh em đã hết bình rồi mới tin coi mua đi dành khi mới có thuốc Sru-độc bá-ứng-hoàn hiệu Ông Tiên thì biết anh em bạn này hoặc người khác cũng như thế nào.
Tôi nhận được thư này hay này ngài cho gửi gói quà tôi 15 hộp vì hiện giờ người bạn tôi đang đau rất nặng cảm ơn.
M. Nguyễn Văn Mân
44 rue de Bellot
Hanoi
(France)